

IFRS 16

En analyse af de faktiske omkostninger & nytteværdi

Aalborg Universitet | Cand.merc.aud. | Speciale 2023
Udarbejdet af: Mohammed Haroon Hussain (20212446)
Vejleder: Peter Thor Kellmer
Antal anslag: 107.876

INHOLDSFORTEGNELSE

Kapitel 1 - Indledning

Abstract	2
Behovet for IFRS 16	3
Problemformulering	3
Afgrænsning	4
Rapportens opbygning	4
Metode	5

Kapitel 3 - Komparativ analyse

Identifikation af leasing	18
Klassifikation	18
Leasingperioden	18
Revurdering	19
Undtagelser	19
Noteoplysninger	20
Påvirkning på årsrapport	21
Delkonklusion	24

Kapitel 2 - Regnskabsregulering

IAS 17:

Klassifikation	10
Finansiell leasing	11
Noteoplysninger	12
Operationel leasing	12
Noteoplysninger	12

IFRS 16:

Identifikation af leasing	13
Fastsættelse af leasingperioden	14
Definition af leasingydelse	14
Serviceaftaler	15
Sammensatte kontrakter	15
Indregning og måling	16
Undtagelser	17

Kapitel 4 - Omk. & Nyttéværdi

Omkostninger:

Implementeringsomkostninger	26
Løbende omkostninger	34

Nyttéværdi:

Forbedring af regnskabet	37
Forbedret sammenlignelighed	45
Delkonklusion	49

Kapitel 5 - Konklusion

Konklusion	50
------------	----

Kapitel 6 - Litteraturliste

Litteraturliste	53
-----------------	----

ABSTRACT

IFRS 16 has now been implemented for a number of years at the time of this thesis. The companies have used substantial time with the implementation of the standard including current maintenance. On the other hand, the users of the financial statements have been benefiting from the new information which has previously been missing or limited using IAS 17.

In this report the author will analyse whether the costs in relation to IFRS 16 exceeds the benefits post implementation.

The first part of the report will provide insight to the reader of this report as to why a new standard was needed including an analysis of the major changes between the previous and current standard.

The second part of the report will cover an analysis of the costs and benefits in relation to the implementation including current maintenance. The costs and benefits will be identified through literature prepared by audit firms, legislators including interviews of relevant stakeholders.

The report will end with a discussion of whether the costs of IFRS 16 exceeds the benefits.

KAPITEL 1 - INDLEDNING

Behovet for IFRS 16

Før IFRS 16 blev indført var der i amerikanske børsnoterede selskaber leasing for omkring 1,25 trillioner amerikanske dollar som ikke var på balancen. Bekymringen om den manglende transparens på leasing fik lovgivere og IASB til at igangsætte et projekt for at forbedre regnskabsreglerne på leasing. Lovgiverne blev enige om, at virksomheder som leaser et aktiv skulle indregne et aktiv og et passiv. Dette skyldes, at leasingtager opnår retten til at bruge et aktiv for en given periode og betalinger foretages over denne periode hvilket svarer til en gældsforpligtelse.

Den beløbsmæssige effekt af de manglende leasingaktiviteter varierede naturligvis for de enkelte brancher, men for mange af virksomhederne var effekten faktisk væsentlig. Den manglende information betød, at investorer og aktieanalytikere ikke var i stand til at sammenligne virksomheder uden at foretage justeringer. Det blev derfor besluttet, at IFRS 16 skulle indføres.

Regnskabsaf læggerne har brugt mange omkostninger på at implementere standarden og løbende vedligeholdelse af samme. Det vil i den forbindelse være interessant at undersøge hvor stor en nytteværdi implementeringen har givet til regnskabsbrugerne samt hvorvidt denne overstiger omkostningerne. Dette giver anledning til følgende problemformulering:

Problemformulering

Overgår omkostningerne ved implementeringen samt løbende vedligeholdelse af IFRS 16 nytteværdien til regnskabsbrugerne?

Dertil er der følgende undersøgelsesspørgsmål:

- Hvorfor var der behov for en ny lovgivning på leasing?
- Hvad er de primære forskelle mellem IAS 17 og IFRS 16?
- Hvilke omkostninger var der i forbindelse med implementeringen og hvilke omkostninger er der i forbindelse med den løbende vedligeholdelse?
- Har omkostningerne overgået nytteværdien ved IFRS 16?

Afgrænsning

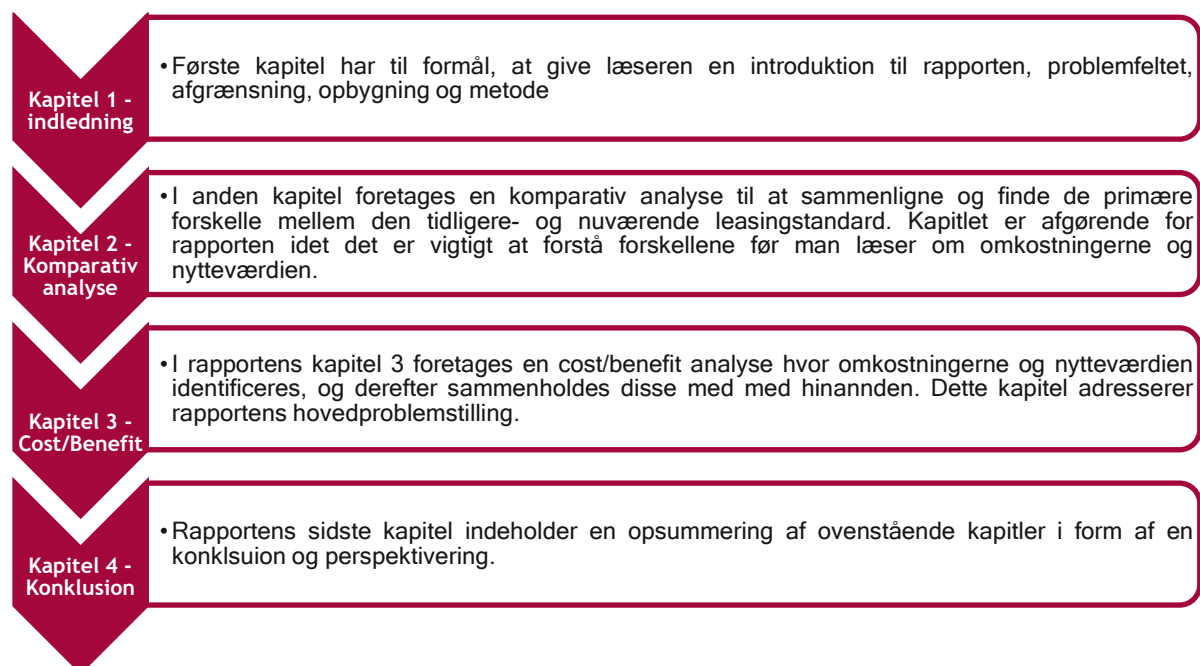
Omfanget af den nye leasingstandard IFRS 16 er stor og rapporten afgrænses til at fokusere på leasingtager og dermed ikke leasinggiver. Dette skyldes, at det er mest interessant at undersøge omkostninger og nytteværdi for leasinggiver og dets regnskabsbrugere, og det var også af hensyn til leasingtagers regnskabsbrugere, at standarden blev indført og det er også dem, som har haft væsentlige omkostninger med implementeringen.

Det er ikke muligt at gennemgå hele omfanget af IFRS 16 hvorfor denne rapport vil dykke ned i omkostningerne for regnskabsaflæggerne og nytteværdien for regnskabsbrugere.

Rapporten afgrænses til at omfatte den regnskabsmæssige behandling, og således ikke revisionen af IFRS 16. Den regnskabsmæssige behandling vil omfatte den internationale lovgivning, IFRS som er udviklet IABS (International Accounting Standards Board).

Rapportens opbygning

For at sikre en overskuelig besvarelse af rapportens problemstilling, er der udarbejdet nedenstående figur som illustrerer rapportens struktur og opbygning. Som det ses i figuren nedenfor, er rapporten opdelt i kapitler, som er med til at sikre en rød tråd i opgaven.

Kilde: Egen tilvirkning.

Metode

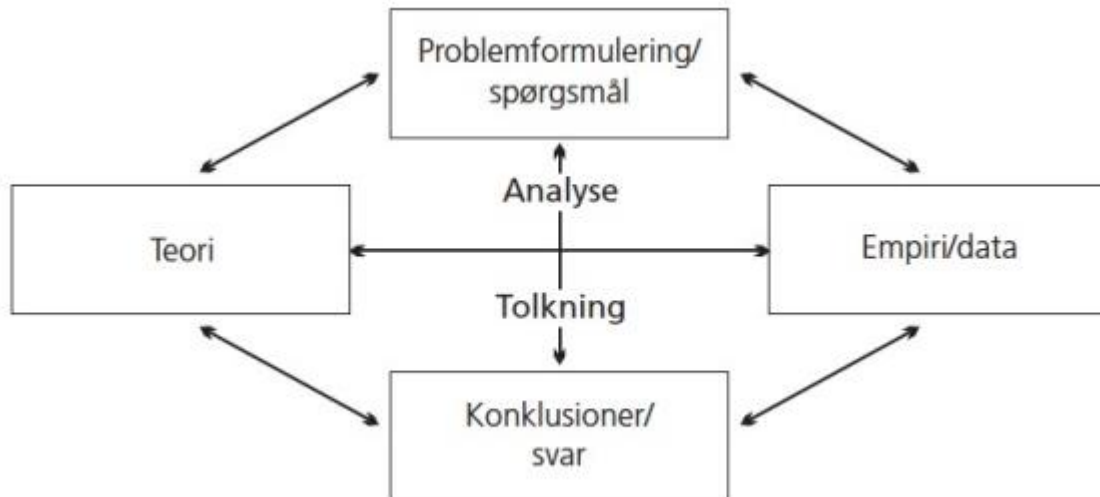
Dette afsnit har til formål at beskrive den forskningsmetode, som der brugt i denne rapport til besvarer problemformuleringen. Afsnittet spiller en afgørende rolle og medvirker til at sikre validiteten og troværdigheden i rapporten.

Rapporten indledes med teoretisk gennemgang af den tidligere og nuværende regnskabsregulering, IAS 17 og IFRS 16, som spiller en essentiel rolle for rapportens øvrige kapitler. Herefter foretages en komparativ analyse af de to standarder, som benyttes til at danne rammerne for analysen om rapportens hovedproblemstilling om omkostninger og nytteværdien for henholdsvis regnskabsaflæggerne og brugerne. Analysen suppleres endvidere med interviews herunder forfatterens egen erfaringer og holdninger.

Til den teoretiske gennemgang benyttes regnskabsstandarder udviklet af IASB samt tilhørende faglige bøger anvendt i undervisningen i faget ekstern rapportering. I den komparative analyse bruges forfatterens egne analyseegenskaber suppleret med online empiri fra troværdige kilder. Analysen af omkostninger og nytteværdi foretages på baggrund af analyser foretaget af lovgiver før implementeringen og afholdte interviews. Det er centralt for besvarelse af rapportens problemstilling, at der foretages interview med de væsentligste påvirkede parter af standarden. Disse vurderes til at være følgende:

- 1) Regnskabsaflægger som har væsentlig en leasingportefølje, og dermed har en stor indsigt og erfaring med typen samt størrelsen af omkostninger ved IFRS 16
- 2) regnskabsbruger som har efterspurgt standarden, og som har en stor indsigt og erfaring i hvilke informationer, der er behov for som væsentlig regnskabsbruger af en virksomhed med en stor leasingportefølje
- 3) en regnskabsekspert, som har en stor indsigt i regnskabsreguleringen, og dermed ud fra et teoretisk synspunkt kan vurdere om IFRS 16 har dækket det manglende behov.

De anvendte forskningsmetoder tager udgangspunkt i Ib Andersens figur om videnproduktionens hovedelementer og arbejdsgang. Kombinationen i nedenstående hovedelementer består af henholdsvis analyse, tolkning og syntese (Andersen, 2013 s. 23).

Problemformulering

Problemformuleringen er udarbejdet efter Ib Andersen's teori om hvad kendetegner en god problemformulering? (Andersens, 2013, s. 53). Den indeholder en begrundning af et problem fra den virkelige verden med masser af ressourcer brugt af virksomhederne på IFRS 16, og med spørgsmålet om hvorvidt nytten har været det hele værd.

Problemformulering er logisk opbygget med et klart hovedspørgsmål, dernæst undersøgelsesspørgsmål, der logisk følger af hinanden. I det projektets ressourcer er begrænsede, er der kun fokuseret på det emne som forskeren mener er det hele centrale.

Dataindsamlingsteknikker

Dataindsamlingsteknikker kan bestå af forskellige former for kriterier. Denne rapport arbejder med to overordnede kriterier, som består af følgende (Andersen, 2013, s. 135):

- Kvantitative eller kvalitative
- Primære eller sekundære

Kvantitative og kvalitative:

Kvantitative data karakteriseres ved tal mens kvalitative data karakteriseres ved alt andet end tal som f.eks. teksts, film, fotos, genstande mv (Andersen, 2013, s. 136). Denne rapport anvender typer af data men med hovedvægt af kvalitative data.

Der er anvendt relevant regnskabslovgivning og faglitteratur til at beskrive IAS 17 og IFRS 16. Derudover er der afholdt interviews med personer, som kan hjælpe med besvarelse af problemformuleringen. Disse betragtes som kvalitative data.

Kvantitative data bruges igennem de i rapporten anvendte branchestatistikker og estimater.

Primære og sekundære data:

Rapporten består både af primær data gennem interview og sekundær data gennem allerede eksisterende data i form af lovgivning og relevant faglitteratur. Indsamling af primær data kan gøres ved brug af forskellige teknikker. Andersen inddeler disse i henholdsvis stimulusteknikker og ikke-stimulusteknikker (Andersen, 2013, s. 138).

Stimulusteknikker omfatter blandt andet spørgeteknikker, projektive teknikker og psykologiske test. Der er i denne rapport anvendt spørgeteknikker i form af interviews. Interviews er foretaget med udgangspunkt med Andersens vejledning om personlige interview (Andersen, 2013, s. 152). Åbne interviews karakteriseres som interviews, hvor spørgerrammen er åben, og der stilles ingen standardiserede spørgsmål, hvorfor der heller ikke forventes standardiserede svar. Andersen nævner eksistensen af forskellige typer af åbne interview, og der er i denne rapport foretaget 'det delvist strukturerede interview' (Andersen, 2013, s. 155).

Det delvist strukturerede interview anvendes ofte når interviewer har en vis teoretisk og praktisk viden om problemformuleringen, men som alligevel er åben nye synsvinkler og informationer, som de interviewede kan komme med. Da forskeren ønsker belyst en række specifikke områder, er der udarbejdet en interviewguide med mulighed for opfølgende og uddybende spørgsmål.

For at opnå brugbart svar på rapportens problemformulering, har forfatteren identificeret de afgørende erhverv, som har haft mest påvirkning på IFRS 16. Disse vurderes til at være følgende:

- 1) Lovgiver
- 2) Regnskabsbrugere
- 3) Regnskabsaflægger
- 4) Regnskabsekspert

Der er foretaget interview med alle ovenstående grupper med undtagelse af lovgiver idet dennes svar findes på diverse online tingængelige dokumenter. De interviewede personer er nøje udvalgt på baggrund af deres væsentlige påvirkning på IFRS 16. Baggrunden for at interviewe de specifikke udvalgte respondenter er beskrevet i det følgende afsnit:

Jacob Pedersen, chefaktieanalytiker hos Sydbank (Regnskabsbruger)

Jacob Pedersen har sagt ja til at være respondent til en række spørgsmål om efterspørgslen samt fordelene ved implementeringen. Jacob Pedersen arbejder til daglig som aktieanalysechef for Sydbank, og har været ansat siden 2002. Han ytrer bankens holdninger til investering i de globale aktiemarkeder og forskellige geografiske regioner. Endvidere kommenterer han blandt andet om aktiemarkedsrelevante tendenser fra indtjeningsforventninger til værdiansættelse mv (<https://www.sydbank.dk/omsydbank/presse>).

Jacob er også et velkendt ansigt i medierne, hvor han blandt andet dækker nogle af Danmarks største danske børsnoterede virksomheder såsom Vestas og SAS. Han har derfor en stor indsigt i blandt andet luftfartsbranchen, hvilket også må betragtes som en branche med stor leasingportefølje.

Der har som bekendt været en stor efterspørgsel på, at virksomheder med mange operationelle leasingaftaler skal aktivere deres kontrakter på balancen således, at der kan sammenlignes mellem virksomheder der leaser hhv., køber deres aktiver. Efterspørgslen har særlig været stor hos henholdsvis investorer og analytikere, og nu hvor standarden har været indført i en række år, vil det være interessant at undersøge om nytteværdien har været som forventet. Jacob har fra sin analytikerstol en stor indsigt i leasing, idet det har en stor indvirkning på blandt en af de virksomheder han analyserer, SAS. Det forventes derfor, at han vil kunne give et indblik i den faktiske nytteværdi af IFRS 16 i hans daglige arbejde.

Tonny Søgaard, Tidligere regnskabschef hos DSV Group (Regnskabsaflægger)

Tonny Søgaard har ligeledes sagt ja til at være respondent til en række spørgsmål omkring omkostninger ved IFRS 16 herunder nytteværdien for regnskabsaflæggerne. Tonny arbejder til dagligt som vicedirektør for finansafdelingen BeGreen Solar ApS og har tidligere arbejdet som finansdirektør hos større børsnoterede virksomheder som DSV og Ørsted m.fl. Tonny har endvidere erfaring fra Joe & the juice, hvor han også har beskæftiget sig med leasing. Afslutningsvist er Tonny statsautoriseret revisor og har adskillige års erfaring som revisor hos KPMG.

Tonny vurderes til at være en af de mere erfarne regnskabsaflæggere indenfor IFRS 16 idet han var med til implementeringen hos en af de mest leasingtunge virksomheder, DSV. Tonny var både med

under forberedelse- og implementeringsfasen og efter implementering hvilket medfører, at han har et stort kendskab til omkostningerne på alle disse tidspunkter. Han har også erfaring med leasing i forskellige brancher såsom transport (DSV), energi (Ørsted) og retail (Joe & the juice).

Det forventes, at Tonny kan give et stort indblik i omkostningerne og fordelene for virksomheder ved IFRS 16 grundet hans erfaring som regnskabsaflægger i forskellige brancher.

Jan Fedders, Regnskabsekspert og Partner hos PwC

Jan har også sagt ja til at være respondent til en række spørgsmål omkring, hvorfor IFRS 16 blev indført, og hvilke fordele og ulemper der har været med den. Jan arbejder til dagligt som global IFRS-partner hos PwC, og sidder i deres regnskabsfaglige afdeling (https://www.pwc.dk/da/contacts/j/jfe-jan-fedders-statsautoriseret-revisor_koebenhavn.html). Han er yderligere medlem af PwC's globale IFRS-netværk samt FSR's Regnskabstekniske Udvalg. Han har desuden også udgivet lærebogen *Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder - fra dansk praksis til IFRS*, som er hyppigt anvendt i kandidatuddannelsen for revision.

Jan's ekspertise består blandt andet i rådgivning om komplekse IFRS-problemstillinger, særligt indenfor for koncernforhold. Hans kunder omfatter blandt andet store og mellemstore virksomheder indenfor den private sektor. Jan anses som en af Danmarks førende regnskabseksperter, og benyttes ofte som rådgiver hos de større børsnoterede danske koncerner.

Det forventes, at Jan kan give et indblik i, hvorfor IFRS 16 blev indført samt hvorledes den bidrager til kvaliteten i regnskabsaflæggelsen - ligeledes forventes Jan at bidrage med sine erfaringer med omkostninger for regnskabsaflæggere og fordelene for regnskabsbrugere.

Kildekritik

I denne rapport vurderes kildekritik som en vigtig del af undersøgelsesprocessen. Dette omfatter blandt andet at vurdere de anvendte kilders troværdighed og relevans.

De primære kilder i form af de tre interviewede personer vurderes alle at have relevans for rapporten i form af deres erhverv og erfaring som henholdsvis regnskabsbruger, regnskabsaflægger og regnskabsekspert. I relation til de interviewede personer's troværdighed er der risiko for, at regnskabsbrugeren kan have incitament til at respondere med, at IFRS 16 har været en stor fordel i det de har efterspurgt den. På samme vis kan regnskabsaflægger give udtryk for, at omkostninger har været enorme idet IFRS 16 de facto medfører mere arbejde for virksomhederne.

Kildekritikken for de sekundære kilder i form af faglitteratur, lovgivning og andre dokumenter er også vurderet, men i noget mindre end de primære kilder. Udfordringen ved de sekundære data kan være, at forfatteren kan have incitament til at give udtryk for deres personlige holdninger og interesser, hvorfor der er anvendt forsigtighed og refleksion ved brugen af disse data.

KAPITEL 2 - REGNSKABSREGULERING

IAS 17

Denne standard var den tidligere standard som var gældende for den regnskabsmæssige behandling af leasing. For at fastlægge den regnskabsmæssige behandling under IAS 17 skal man først have klarlagt om leasingaftalen er finansiel eller operationel leasing.

Klassifikation

Som tidligere beskrevet ovenfor sondres der mellem finansiel og operationel leasing.

Finansiel leasing defineres som en aftale hvor alle væsentlige fordele og risici, som knytter sig til ejendomsretten overgår til leasingtager (Introduktion til de internationale regnskabsstandarder, Deloitte s. 215).

Den anden type leasing, operationel leasing, defineres til alle leasingkontrakter, der ikke falder ind under kategorien finansiel leasing.

Generelt vil leasingkontrakter hvor nytteværdien i en væsentlig del af leasingperioden tilfalder leasingtager klassificeres som finansiel leasing. Nedenfor nævnes en række eksempler på hvornår en leasingaftaler vil medføre en klassifikation som finansiel leasing (Introduktion til de internationale regnskabsstandarder, Deloitte, 2018 s. 215).:

- en kontrakt hvor ejendomsretten overgår til leasingtager ved udgangen af leasingperioden
- kontraktens leasingperiode er nogenlunde den samme som aktivets økonomiske levetid

- nutidsværdien er de fremtidige leasingydelser svarer til en væsentlig del af aktivets dagsværdi
- det leasede aktiv er så specialiseret til leasingtager, at det kun kan bruges af denne og ingen andre
- eventuelle tab ved opsigelse af kontrakten skal dækkes af leasingtager.

Såfremt nytteværdien af det leasede aktiv tilfalder leasingtager i størstedelen af aktivets levetid, medfører det typisk en klassifikation som finansiel leasing.

Derimod vil leje af et lokale i en kortere periode (f.eks. tidsbegrænset) typisk føre til en klassifikation som operationel leasing. Nedenfor vil der blive gennemgået den regnskabsmæssige behandling for henholdsvis finansiel- og operationel leasing.

Finansiel leasing

I en finansiel leasingkontrakt skal virksomheden indregne både et aktiv og en forpligtelse i regnskabet. Den regnskabsmæssige behandling er den samme, som hvis virksomheden havde købt aktivet. Aktivet og forpligtelsen skal indregnes ved leasingperiodens start til den laveste værdi af henholdsvis aktivets dagsværdi og nutidsværdien af de fremtidige minimumsydelser.

Ved beregning af nutidsværdien af de fremtidige leasingydelser skal der bruges en diskonteringsfaktor, som skal være den interne rente der står i kontrakten. I praksis ses det dog ofte, at denne ikke står i kontrakten hvorfor den marginale lånerente i stedet kan benyttes. Ved en finansiel leasingkontrakt skal der også beregnes afskrivninger, som indregnes i resultatopgørelsen. Fremgangsmåden for beregningen af afskrivninger kan sidestilles med afskrivninger på anlægsaktiver, som virksomheden ejer. Kontrakten medfører også finansieringsomkostninger som tilsvarende skal indregnes i resultatopgørelsen, som finansielle omkostninger.

Sammenlagt svarer afskrivninger og finansieringsomkostningerne ikke til den leasingydelse, der skulle betales over leasingperioden, hvorfor virksomheden ikke blot kan omkostningsføre den faktiske leasingydelse. Den regnskabsmæssige behandling af leasingforpligtelsen kan sidestilles med et annuitetslån.

Noteoplysninger

For hver kategori af de leasede aktiver, skal leasingtager oplyse om den regnskabsmæssige værdi (Introduktion til de internationale regnskabsstandarder, Deloitte, 2018 s. 216).

Der skal derudover fremvises en afstemning af de totale minimumsydelser sammenholdt nutidsværdien pr. regnskabsafslutningsdatoen. Samme oplysninger fremvises fordelt pr. forfald under 1 år, mellem 1 og 5 år og over 5 år. Hvis der er tale om betingede leasingydelser, som er omkostningsført i resultatopgørelsen, skal der ligeledes oplyses om dette. Hvis et aktiv fremlejes, skal der oplyses om de fremtidige minimumslejeindtægter.

Endvidere er der krav om at der skal være en beskrivelse af væsentlige leasingaftaler herunder grundlaget for betingede leasingydelser, og betingelserne for at forlænge leasingaftalen herunder potentielle købsoptioner.

Operationel leasing

I en operationel leasingkontrakt findes der et mere simpelt regelsæt på den regnskabsmæssige behandling. Over leasingperioden skal leasingydelserne blot omkostningsføres i resultatopgørelsen på et lineært grundlag.

Noteoplysninger

Der skal oplyses om de leasingydelser, som der omkostningsføres i resultatopgørelsen. Derudover, skal der også indgå en generel beskrivelse af virksomhedens væsentlige leasingkontrakter i lighed med noteoplysningen på den finansielle leasing jf. ovenstående afsnit.

Derudover skal oplyses om de fremtidige leasingydelser fordelt i et interval på under 1 år, mellem 1 og 5 år og over 5 år. I lighed med finansielle leasing, skal der også oplyses om fremleje, hvis dette er aktuelt.

IFRS 16

IFRS 16 trådte i kraft i fra 2019 og erstatter IAS 17, og er dermed den nuværende regnskabslovgivning for leasingkontrakter. I det regnskabsreglerne er langt mere omfattende for IFRS 16 sammenlignet med IAS 17 vil den regnskabsmæssige behandling blive gennemgået i steps jf. nedenfor.

Identifikation af leasing

En leasingaftale defineres som aftale hvor retten til at kontrollere brugen af et identificeret aktiv overføres til leasingtager i en given periode og der betales med leasingydelser for denne ret.

Det er afgørende, at virksomheden vurderer substansen i leasingaftalen og ikke kun baserer sig på den juridiske formulering, når der skal vurderes om der foreligger en leasingaftale (Introduktion til de internationale regnskabsstandarder, Deloitte, 2018 s. 155)

Hvad er et identificeret aktiv?

Der er en betingelse under IFRS 16, at et aktiv individuelt skal kunne identificeres. Dette betyder, at skal foretages en konkret vurdering om, der er tale om dette i en leasingkontrakt. Identifikationen kan f.eks. være benævnt i kontrakten via et serienummer på f.eks. en maskine. Det kan også være indirekte identificeret ved, at der kun er et aktiv der står stil rådighed for leasingtager.

Der kan i virkelighedens verden også være tale om en del af et aktiv der er identificeret. Dette kan eksempelvis være når der er en fysisk adskillelse af aktivet ved f.eks. en leasingaftale på en enkelt etage af en hel bygning (Introduktion til de internationale regnskabsstandarder, Deloitte, 2018 s. 155).

Hvis leasinggiver har mulighed for at substituere aktivet, og dermed opnå økonomiske fordele ved det, vil der ikke være tale om et identificeret aktiv, medmindre det vurderes usandsynligt at leasinggiver vil bruge muligheden for at substituere aktivet.

Hvad menes der med kontrol af aktiv?

Det er ligeledes en betingelse under IFRS 16, at kontrollen over brugen af aktivet er overført til leasingtager. Dette betyder, at leasingtager har retten til at bestemme brugen af aktivet samt

råder over de økonomiske fordele, der er til stede i forbindelse med brugen af aktivet i leasingperioden (Introduktion til de internationale regnskabsstandarder, Deloitte, 2018 s. 155).

Leasingtager skal vurdere substansen i leasingaftalen, når der skal vurderes om der er tale om kontrol af et aktiv. Hvis f.eks. leasingtager sørger for den daglige drift af aktivet og/eller designet af aktivet uden af leasinggiver kan påvirke, er der tale om at leasingtager har kontrollen.

Leasingperioden

Perioden defineres som den uopsigelige periode, hvor leasingtager har retten at bruge aktivet. Optionsmuligheder på at forlænge og opsige kontrakten skal også medtages, hvis der med stor sandsynlighed forventes at der benyttes disse muligheder. Der skal tages højde for alle forhold, når sandsynligheden for udnyttelse skal vurderes. Hvis der efter den indledende fastsættelse opstår begivenheder, der kan påvirke sandsynligheden for udnyttelse af optioner, skal leasingperioden revurderes.

Leasingperioden kan også være fastlagt på anden vis f.eks. ved brug af aktivet et vis antal gange. I disse tilfælde skal leasingperioden ligeledes revurderes hvis der ændres i den uopsigelige periode (Introduktion til de internationale regnskabsstandarder, Deloitte, 2018 s. 156).

Leasingydelser

Leasingydelserne består af de betalinger, som leasingtager skal betale for brug af det aktiv, som de har kontrol over. Ydelserne består af følgende elementer (Deloitte IFRS håndbog s. 156):

- Faste leasingydelser
- Variable leasingydelser baseret på indeks eller rate
- Udnyttelsespris på køboption, hvis det rimelig sandsynligt at leasingtager vil benytte denne
- Udnyttelsespris på førtidig opsigelse, hvis det er rimelig sandsynligt at denne mulighed benyttes
- Restværdigarantier

De faste leasingydelser skal forstås som de ydelser, som leasingtager er forpligtet til at betale uanset påvirkning af en vis variabilitet idet denne er uden reel økonomisk substans.

De variable leasingydelser, som afhænger af noget, skal ikke medtages i leasingforpligtelsen. Dette kan f.eks. være hvis leasingtager skal betale X procent af deres samle butiksomsætning pr. måned. Dvs. lejen afhænger af omsætningen i butikken.

Serviceaftaler

Hvis der ikke kan identificeres en leasingaftale jf. betingelserne nævnt ovenfor, vil der være tale om en serviceaftale. Serviceaftaler består typisk af indregning af en fast omkostning over serviceperioden, og der skal ikke indregnes et aktiv og en forpligtelse, idet aftalen anses som en kontrakt til fremtidige opfyldelse (Årsrapport efter de Internationale Regnskabsstandarder, 6. udgave, s. 580).

Når et aktiv er leveret fra leasinggiver til leasingtager, anses leasinggivers forpligtelse for opfyldt, hvorfor leasingtager dermed bliver forpligtet til at betale for brugsretten af aktivet.

En serviceaftale omfatter ikke en brugsret på et aktiv, men derimod kun retten til en ydelse i en vis periode.

Sammensatte kontrakter

Hvis en leasingaftale både består af leasing af et aktiv, et køb af aktiv eller serviceydelse kræver IFRS 16, at disse forskellige elementer adskilles.

For virksomheden er det den individuelle brugsret til henholdsvis aktivet og gælden, der skal indregnes som leasingaktiv og leasinggæld i balancen. Andre ydelser i de såkaldte 'sammensatte kontrakter' skal indregnes i henhold de relevante standarder heraf. De typiske eksempler på de sammensatte kontrakter er blandt andet følgende (Årsrapport efter de Internationale Regnskabsstandarder, 6. udgave, s. 580):

- Leasing af bil med tilhørende serviceeftersyn mv.
- Leasing af en maskine med tilhørende aftale om løbende vedligeholdelse

Derudover gælder nedenstående betingelser for adskillelse af sammensatte kontrakter (Årsrapport efter de Internationale Regnskabsstandarder, 6. udgave, s. 581):

- Leasingtager har mulighed for at anvende det underliggende aktiv alene eller sammen med andre let tilgængelige ressourcer
- Leasingaktiver og det underliggende aktiv er uafhængige af hinanden

Dog giver IFRS 16 mulighed for en undtagelse for at adskille den sammensatte kontrakt. Undtagelsen kan bruges på trods af, at virksomheden godt kan adskille leasingaktivet og de tilhørende services. Konsekvensen er dog, at alle elementer i den sammensatte kontrakt skal indregnes på balancen, som mange virksomheder nok ikke vil have interesse for.

Indregning og måling

Leasingtager skal for brugsretten til aktivet indregne et leasingaktiv og en leasingforpligtelse i balancen. Tidspunktet for indregningen skal ske på den dag hvor aktivet leveres, og ikke eventuelle tidligere tidspunkter som kan være aftalt (Årsrapport efter de Internationale Regnskabsstandarder, 6. udgave, s. 587).

Leasingaktivet skal ved første indregning måles til kostpris. Kostprisen består af følgende elementer:

- Beløbet som svarer til den opgjorte leasinggæld (indregning af leasinggæld fremgår nedenfor)
- eventuelle leasingydelser betalt ved indgåelse af leasingkontrakten
- eventuelle omkostninger som er direkte forbundet med indgåelse af aftalen
- forpligtelse til at reetablere eller nedrivning af aktivet

Den efterfølgende indregning skal ske på samme måde som ved andre aktiver som virksomheder ejer, f.eks. anlægsaktiver. Leasingtager skal derfor klassificere leasingaktiver som en del af materielle anlægsaktiver.

Leasinggælden indregnes ved beregning af nutidsværdien af de fremtidige leasingydelser tilbagediskonteret med den interne rente jf. kontrakten. Det er meget typisk, at den interne rente ikke fremgår i kontrakten, hvorfor det derfor er muligt at bruge virksomhedens marginale lånerente.

Leasingydelserne til opgørelsen af leasinggælden består af de faste ydelser samt beløb forventet betalt ved udnyttelse af optioner, når virksomheden med rimelig stor sandsynlighed kommer til at

udnytte dem. Det skal bemærkes, at variable leasingydelser ikke skal medtages i opgørelsen af leasinggælden.

Den efterfølgende måling skal ske ved, at leasingydelserne skal fordeles mellem afdrag og renter idet leasinggælden forrentes løbende med en konstant renteprocent (Årsrapport efter de Internationale Regnskabsstandarder, 6. udgave, s. 587).

Undtagelser

Lav-værdi aktiver

IFRS 16 giver mulighed for undtagelse om ikke at indregne leasingaftaler som har en lav værdi. Dette betyder, at virksomhederne ikke behøver at indregne henholdsvis et leasingaktiv og en leasingforpligtelse. Hvis denne undtagelse benyttes, skal virksomhederne oplyse dette i noterne. Oplysningen skal indeholde det samlede resultatførte beløb for lav-værdi aktiver (Årsrapport efter de Internationale Regnskabsstandarder, 6. udgave, s. 591).

Leasingydelserne for lav-værdi aktiverne skal indregnes lineært over kontraktens løbetid. Når det skal vurderes om et aktiv har en lav værdi, skal der tages udgangspunkt i nyprisen på aktiver, uagtet om aktivet købes som nyt eller brugt. Leasingydelsen i det enkelte år og aktivet værdi er derfor underordnet for vurderingen. IABS har fremhævet en bagatelgrænse for beløbet som svarer til omtrent USD 5.000. Dette beløb gælder for alle virksomheder, der benytter undtagelsen, uanset om en virksomhed vil mene, at grænsen bør forhøjes idet den har en højere leasingportefølje.

Kravet for anvendelsen af undtagelsen er endvidere, at det leaset aktiv kan anvendes selvstændigt og ikke en del af et større aktiv.

Kortfristede leasingaftaler

Den anden undtagelse for virksomhederne går på, at en leasingaftale, som har en leasingperiode på maksimalt 12 måneder eller derunder kan undtages for IFRS 16. Vurderingen af leasingperioden på disse kortfristede leasingaftaler foretages på samme vis som de leasingkontrakter, som skal indregnes på balancen jf. gennemgået ovenfor. Dvs. at der skal tages højde optioner på at forlænge eller opsigte leasingaftalen hvis det vurderes overvejende sandsynligt. Såfremt kontrakten indeholder en option til at købe aktivet, vil leasingaftalen ikke kunne betragtes som kortfristet leasingaftale.

Hvis ovenstående undtagelse benyttes skal leasingydelserne driftsføres lineært over leasingperioden. Endvidere skal virksomheden lig med notekravene på lav-værdi aktiver oplyse det totale driftsførte beløb i noterne til årsrapporten.

KAPITEL 3 - KOMPARATIV ANALYSE

I dette kapitel vil læseren få et indblik i forskellene imellem de to standarder. Dette indblik vil give læseren et overblik, hvad der er ændret på den regnskabsmæssige behandling af leasing. Dette kapitel er særdeles vigtigt for at besvare rapportens problemstilling idet omkostningerne og nytteværdien skal identificeres på baggrund af forskellene mellem IAS 17 og IFRS 16.

Identifikation af leasing

Virksomhedens første opgave er at vurdere om den er omfattet af reglerne af IFRS 16 ved at identificere om kontrakten indeholder leasing.

IFRS 16 beholder den samme definition som IAS 17, men ændrer på vejledningen for hvordan den skal bruges. Ændringen går primært på kontrolelementet - dvs. at IFRS 16 fastlægger om en kontrakt indeholder leasing på baggrund af om kunden har retten til at kontrollere brugen af aktivet for en given periode. IAS 17 definerer finansiel leasing som en aftale hvorved alle væsentlige risici og fordele overdrages til leasingtager, og operationel leasing defineres som enhver aftale som ikke er finansiel leasing.

Klassifikation

Den tidligere leasingstandard IAS 17 fokuserede på at identificere, når en leasingkontrakt økonomisk set var det samme som at købe aktivet. Når en leasingkontrakt økonomisk set var det samme som at købe aktivet skulle det klassificeres som finansiel leasing på virksomhedens balance. Alle andre leasingkontrakter blev klassificeret som operationel leasing og blev ikke klassificeret på balancen, men derimod i resultatopgørelsen.

Under IFRS 16 vil både finansiel og operationel leasing blive klassificeret under balancen som henholdsvis et leasingaktiv og leasinggæld. Hertil beregnes afskrivninger på leasingaktivet som klassificeres i resultatopgørelsen under af- og nedskrivninger. Endeligt, pålægges der renter på leasinggælden som ligeledes klassificeres i resultatopgørelsen under finansielle omkostninger.

Leasingperioden

Under IAS 17, er leasingperioden defineret som den uopsigelige periode, hvor leasingtager har retten til at bruge aktivet inklusiv potentielle optionsmuligheder, som kan forlænge eller opsige leasingkontrakten.

Under IFRS 16, er leasingperioden ligeledes defineret som den uopsigelige periode hvor leasingtager har retten til at bruge aktivet inklusiv potentielle optionsmuligheder for at forlænge eller opsige leasingkontrakten. Leasingtager skal vurdere om den med overvejende sandsynlighed kommer til at benytte sig af optionsmulighederne førend leasingperioden korrigeres for leasingkontrakten.

Under IFRS 16 kan der derfor forekomme længere eller kortere leasingperiode sammenlignet med IAS 17 idet virksomheden skal medtage disse muligheder allerede fra første indregning, hvis de med overvejende sandsynlighed kommer til at benytte dem.

Løbende revurdering af leasingforpligtelsen

Under IFRS 16 er det et krav, at leasingtager løbende skal revurdere deres leasingforpligtelse. Revurderingen skal ske når der er ændringer til leasingperioden, leasingydelse eller diskonteringsraten. Revurderingen kan have en væsentlig indflydelse på virksomhedens regnskab idet den kan medføre en stor stigning eller fald i leasingforpligtelsen og dermed også leasingaktiver herunder afskrivninger og renter.

Under IAS 17 skete der ikke ovenstående revurderinger, da der ikke var specifikke regler om dette. Såfremt der var ændringer, betragtedes dette som en ny kontrakt og ikke en revurdering af den eksisterende kontrakt, som det i teorien er.

Undtagelser

IFRS 16 er en relativ omfattende regnskabsmodel, som indeholder vejledning på stort alle relevante problemstillinger, der kan forekomme inden for leasing. Det er dog vedtaget, at der er i standarden er en række undtagelser, som virksomhederne kan benytte i forskellige situationer. Undtagelserne fremgår nedenfor:

1. Aktiver med lav værdi
2. Leasingkontrakter med en kort løbetid
3. Leasing af biologiske aktiver
4. Aktiver som relaterer sig til forskning og udvikling

Det skal understreges, at ovenstående undtagelser er frivillige, og derfor kan virksomhederne stadigvæk vælge at anvende IFRS 16 på disse. De to væsentligste undtagelser som vurderes mest anvendte er aktiver med lav værdi og leasingkontrakter med en kort løbetid, som er gennemgået tidligere i rapporten.

Noteoplysninger

I forbindelse med forbedringen af den regnskabsmæssige behandling af leasing, er der også sket ændringer til notekravene. Der er nedenfor oplistet de væsentligste ændringer mellem den tidligere og nuværende leasingstandard:

Leasingaktiv og leasinggæld: Under IFRS 16, er leasingtager forpligtet til at noteoplyse den regnskabsmæssige værdi på leasingaktivet- og gælden. Denne noteoplysning var ikke påkrævet under IAS 17.

Leasingperioden: IFRS 16 kræver, at leasingtager skal noteoplyse leasingperioden herunder eventuelle optioner til at forlænge eller opsiges leasingaftalen. Denne information er ikke påkrævet under IAS 17, hvor leasingtager kun skulle noteoplyse leasingperioden på væsentlige leasingaftaler.

Leasingydelse: Leasingtager er under IFRS 16 forpligtet til at noteoplyse beløbet på de faste leasingydelse, variable leasingydelse som ikke medtages i leasingforpligtelsen, det totale beløb indregnet ved brug af undtagelser og en række yderligere oplysninger. Disse informationer var ikke påkrævet under IAS 17, men i stedet skulle der oplyses om de totale beløb af de fremtidige leasingydelse for de operationelle leasingkontrakter.

Diskonteringsrate: Leasingtager skal noteoplyse diskonteringsraten som er blevet benyttet til at opgøre leasinggælden. Denne information var ikke påkrævet under IAS 17.

Afstemning: Der skal i noterne udarbejdes en afstemning som viser åbningsbalancen, bevægelser i året, ultimo balancen samt den regnskabsmæssige værdi af virksomhedens leasingaktiver. Denne information var ikke påkrævet under IAS 17.

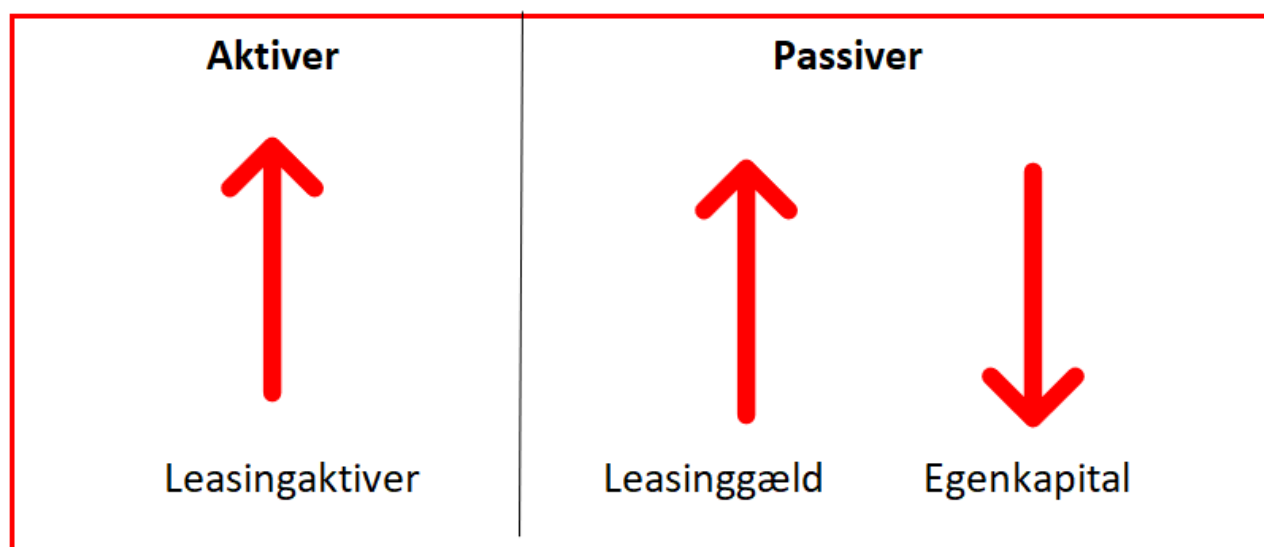
På baggrund af ovenstående kan det konstateres, at notekravene er blevet mere omfattende sammenlignet med IAS 17. Den stigende grad af information påkrævet i noterne er med til at give regnskabsbrugerne en bedre indsigt og forståelse af virksomhedens leasingaktiviteter.

Påvirkning på årsrapport

Implementeringen af IFRS 16 har haft en stor påvirkning virksomhedernes årsrapporter, herunder resultatopgørelse, balancen, noter og nøgletal. Påvirkning på disse komponenter af årsrapporten vil blive belyst i de næste afsnit.

Balancen

Effekten på balancen vil påvirke henholdsvis leasingaktiver på aktiv-siden samt finansiel gæld og egenkapital på passiv-siden hvilket også illustreres nedenfor.

Kilde: egen tilvirkning

For virksomheder med en stor leasingportefølje, vil IFRS 16 medvirke til stor en stigning i virksomhedens leasingaktiver- og gæld idet de operationelle leasingkontrakter medtages under IFRS 16 i modsætning til IAS 17, hvor de blev indregnet i resultatopgørelsen. For virksomheder med en mindre leasingportefølje, vil effekten være den samme men blot i mindre grad. Den regnskabsmæssige værdi på leasingaktiverne vil typisk blive reduceret hurtigere end leasinggælden som skyldes forskellen på afskrivninger og renter. Dette vil medføre en nedgang i egenkapitalen sammenlignet med IAS 17, for virksomheder med væsentlig leasingportefølje. Denne effekt er den samme som hvis virksomhedens købte eller finansierede aktivet.

Ovennævnte effekter gennemgået nærmere i de følgende afsnit.

Påvirkning på aktiver og passiver

IFRS 16 kræver, at alt leasing (udover undtagelser nævnt i tidligere afsnit) skal indregnes som henholdsvis leasingaktiver- og leasinggæld på balancen. Nye leasingaktiver som indregnes på

aktiver skal præsenteres som langfristede aktiver, og leasinggælden skal henholdsvis klassificeres som kort og lang gæld. På baggrund af disse effekter, vil der også være en påvirkning på væsentlige nøgletal, som også vil blive belyst i denne rapport.

Påvirkning på egenkapital

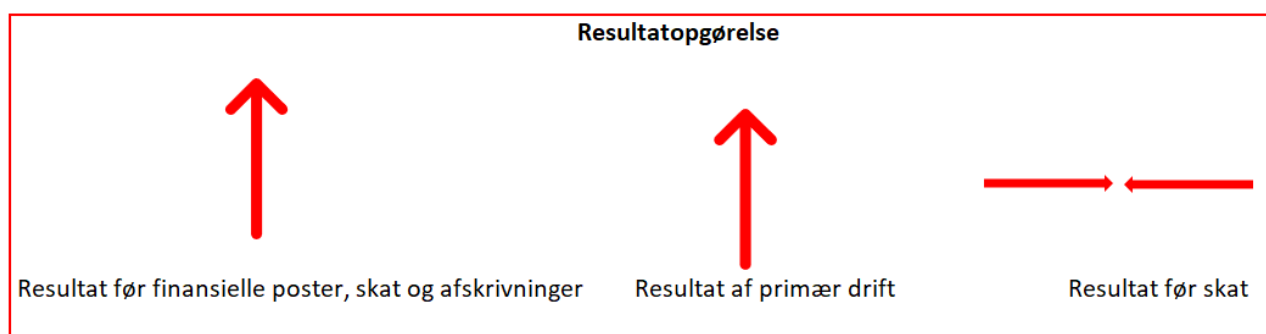
Leasingaftaler behandlet efter IAS 17 har en effekt på virksomhedens egenkapital, som typisk bliver reduceret med et beløb svarende til leasingbetalingerne i hver regnskabsperiode (IFRS 16 - Effect Analysis January 2016, s. 42).

Ved brug af IFRS 16 til en leasingaftale, vil den bogførte værdi af leasingaktivet typisk falde hurtigere end den bogførte af leasinggæld. Dette skyldes, at i hver leasingperiode bliver leasingaktivet typisk afskrevet lineært over kontraktperioden, mens leasinggælden reduceret med de løbende leasingbetalinger og forhøjet med de løbende renter. Selvom værdien af leasingaktivet- og gælden er det samme ved start- og slut, vil beløbet på aktivet ofte være lavere end gælden over leasingperioden.

Ovenstående vil derfor betyde, at virksomheder med væsentlig leasingportefølje vil under IFRS 16 blive påvirket med en reduktion af egenkapitalen sammenlignet med IAS 17. Reduktionen i egenkapitalen opstår når virksomheden implementerer IFRS 16 første gang.

Påvirkning på resultatopgørelse

IFRS 16 har en væsentlig effekt på balancen, men derimod er effekten på resultatopgørelsen ikke væsentlig sammenlignet med IAS 17. Tenderne af effekten er opsummeret i nedenstående illustration:

Kilde: egen tilvirkning

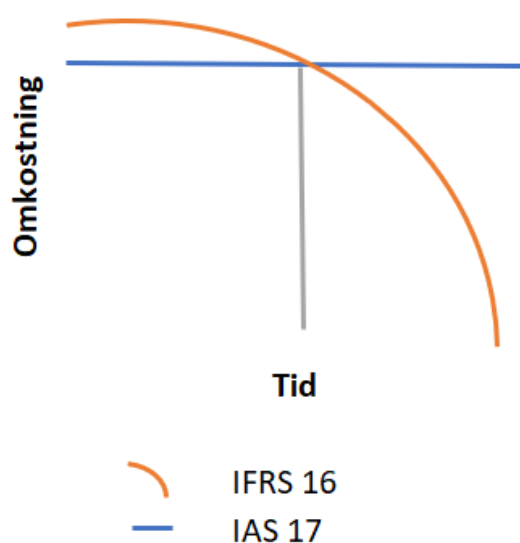
For virksomheder med en væsentlig leasingportefølje, vil IFRS 16 resultere i et højere resultat af primær drift sammenlignet med IAS 17. Dette skyldes, at alle omkostninger vedr. leasing var klassificeret under andre eksterne omkostninger under IAS 17, mens IFRS 16 kræver omkostninger

klassificeret som henholdsvis afskrivninger og finansielle omkostninger. Stigningen i resultat af primær drift samt finansielle omkostninger afhænger i stigende grad af antal, størrelse, længde og interne rentesats på de enkelte leasingaftaler hos virksomheder.

Over leasingperioden vil de indregnede omkostninger på IFRS 16 og IAS 17 være ens - dvs. virksomheden indregner de totale leasingydelser som en omkostning i resultatopgørelsen. Dog vil omkostningerne under IFRS 16 og IAS 17 ikke hver de samme i de enkelte regnskabsperioder (IFRS 16 - Effect Analysis January 2016, s. 42).

Under IAS 17 var den indregnede leasingomkostning typisk den samme i hver regnskabsperiode over kontraktens løbetid - dvs. at virksomheden indregnede det som andre eksterne omkostninger lineært over leasingperioden. I modsætning til dette, afhænger IFRS 16 indregningen af leasingperioden, forfaldstidspunkt for betalinger og leasingydelserne.

Ved anvendelse af IFRS 16 vil summen af rente- og afskrivningsomkostningen i løbet af den første halve periode af leasingperioden være højere sammenlignet med de lineære omkostninger under IAS 17. Dog vil den sidste halve periode være det omvendte tilfælde, hvor IFRS 16 omkostningen vil være lavere end IAS 17 omkostningen. Dette skyldes, at afskrivningerne på leasingaktivet typisk bliver indregnet lineært, mens renteomkostningerne generelt falder over leasingperioden i takt med leasinggælden falder. Nedenstående diagram viser omkostningsprofilen for henholdsvis IFRS 16 og IAS 17 for en enkel leasingaftale.

Diagrammet viser følgende:

Orange farve: Viser summen af renteomkostninger og afskrivninger, hvor det kan ses, at omkostningerne er højere i den første halve periode sammenlignet med de lineære omkostninger under IAS 17 over leasingperioden. Omvendt er omkostningerne højere under IAS 17 i den sidste halve periode af leasingperioden.

Blå farve: Viser de lineære omkostninger som svarer til summen af renteomkostninger og afskrivninger.

Delkonklusion

På baggrund af ovenstående står det klart, at kravene under IFRS 16 er langt mere omfattende end IAS 17. De største forskelle mellem de to standarder er følgende:

- 1) Alle leasingaftaler skal indregnes ens og dermed afskaffes termene operationel- og finansiell leasing
- 2) Alle leasingaftaler skal indregnes på balancen
- 3) Ny definition af hvornår der er tale om en leasingaftale
- 4) Ny definition på leasingperioden
- 5) Flere noteoplysninger

Til punkt 1 elimineres sondringen mellem operationel- og finansiell leasing. Operational leasing skulle udelukkende indregnes i resultatopgørelsen, mens finansiell leasing skulle indregne på balancen og resultatopgørelsen.

Til punkt 2 er den største forskel mellem IFRS 16 og IAS 17, at IFRS 16 kræver, at alt leasing skal på balancen. Der skal indregnes et leasingaktiv, som der beregnes afskrivninger på i hele kontraktperioden. Afskrivningerne skal indregnes på resultatopgørelsen. Derudover skal der indregnes en leasingforpligtelse og tilhørende renteomkostninger, som der skal indregnes i resultatopgørelsen.

Til punkt 3 er tilføjet en ny definition af, hvornår der er tale om en leasingaftale herunder vejledning på, hvordan definitionen skal bruges. Den nye definition lægger vægt på, at der først er tale om en leasingaftale, når leasingtager har retten til 'kontrollere' brugen af aktivet.

Til punkt 4 tilføjet et nyt element i leasingperioden, hvor leasingtager også skal inkludere muligheder for opsige kontrakten før tid. Dvs. leasingtager skal inkludere den kontraktuelle periode og muligheder for forlænge eller opsige leasingaftaler.

Til punkt 5 tilføjes flere notekrav til IFRS 16 sammenlignet med IAS 17. Nogle af de yderligere krav er blandt andet, at der skal oplyses om beløbet fra leasing, som er indregnet i resultatopgørelsen og informationer om beløbet vedrørende variable leasingydelser, som ikke er indregnet i opgørelsen af leasinggælden.

KAPITEL 4 - COST & BENEFIT

IFRS 16 blev implementeret for at imødekomme brugernes informationsbehov, og give et mere retvisende billede af virksomhederne leasingaktiviteter. Før IFRS 16 blev indført, arbejdede IASB i mange år på at undersøge, om der egentlig var behov for standarden samt hvilke konsekvenser den vil have for henholdsvis regnskabsaflægger og regnskabsbrugere. Det er derudover normal praksis fra lovgiver at udarbejde en analyse over omkostninger & nytteværdi, hvilket også var tilfældet for IFRS 16. Såfremt at nytteværdien overgik omkostningerne, vil det medføre, at standarden blev indført, hvilket var tilfældet for IFRS 16. Omvendt vil den naturligvis ikke blive implementeret hvis omkostningerne overgik nytteværdien

Siden standarden har været indført, har den medvirket til væsentlige omkostninger for regnskabsaflægger og nytteværdi for regnskabsbruger. I de næste afsnit, vil denne rapport dykke ned i hvilke omkostninger IASB forventede og sammenligne dem med de faktiske omkostninger. På den anden side, vil der blive dykket ned i hvilken nytteværdi som IASB forventede, og sammenligne den med den faktiske nytteværdi.

Omkostninger

IASB vurderede omkostningerne for henholdsvis regnskabsaflæggere- og brugere før de indførte IFRS 16. Vurderingen tog udgangspunkt i flere dialoger og samarbejde med relevante stakeholders såsom regnskabsaflæggere, regnskabsbrugere, lovgivere, og revisionsfirmaer over hele verden. Derudover afholdt IASB ca. 100 møder under hele processen for deres vurdering. På baggrund af dette arbejde fik IASB en masse tilbagemeldinger som ligeledes har spillet en afgørende rolle i den endelige vurdering. I de næste afsnit, vil denne rapport analysere hvilke omkostninger som IASB forventede, sammenholdt med de faktiske omkostninger, som forfatteren i denne rapport har undersøgt. Der henvises til metodeafsnittet i denne rapport, som beskriver hvordan forfatteren har analyseret de faktiske omkostninger.

Hos regnskabsaflæggerne anerkendte man, at der ville blive pålagt dem en administrativ byrde, men en række år efter implementeringen af IFRS 16, er indtrykket, at ingen vidste hvor stor en byrde, der egentlig var tale om. Selv hos de helt større selskaber, var man meget overrasket over omfanget af standarden, mere end hvad nogle har regnet med. I DSV havde man blandet andet 10.000 kontrakter fordelt på over 70 lande, hvor de skulle tage stilling blandt andet følgende (Søgaard, 2023):

- Registrering af kontrakterne i leasingsystemer
- Fastlæggelse af diskonterings-sats
- Forholde sig til optioner om at forlænge eller forkorte kontrakten.

Implementeringomkostninger

For virksomheder med væsentlig leasingportefølje vil der medfølge omkostninger til. IASB forventede ikke, at omkostningerne ved IFRS 16 ville overgå omkostningerne ved finansiel leasing under IAS 17, hverken ved implementering eller de løbende omkostninger. Dette skyldes, at IFRS 16 ikke afviger væsentlig for reglerne ved finansiel leasing under IAS 17 (IFRS 16 - Effect Analysis January 2016, s. 32).

De forventede omkostninger bestod af følgende omkostningselementer:

- 1) Opsætning af systemer og processer
- 2) Fastsættelse af diskonterings-sats
- 3) Kommunikation og uddannelse.

Omfanget af omkostninger afhang naturligvis af størrelsen af virksomhedens leasingportefølje, kompleksiteten af leasingaftaler, igangværende systemer og processer til at håndtere leasingaftalerne.

Systemomkostninger

For virksomheder med en væsentlig leasingportefølje vil der være omkostninger i forbindelse med opsætning af et ERP-system, der kan håndtere leasingaftaler i henhold til IFRS 16. Selvom den nødvendige information ved IFRS 16 er den samme som kræves ved IAS 17, vil der stadig kræves systemer, som blandt andet kan indhente dokumentationen oftere sammenlignet med hvad der var krævet under IAS 17.

IASB forventede, at virksomheder som allerede havde finansiel leasing på balancen (IAS 17) i opstartsfasen brugte de eksisterende systemer til IFRS 16. Dog vil virksomheder med begrænsede eksisterende systemer skulle bruge væsentlige omkostninger, da de skal starte helt fra bunden. IASB forventede, at mange virksomheder allerede havde eksisterende systemer til at identificere og håndtere leasing, som bør have hjulpet med at minimere implementeringsomkostningerne. Forventningen kommer fra at det vurderes, at de påkrævede informationer til noteoplysningerne under IAS 17, er de samme som IFRS 16, udover at virksomhederne også skal fastsætte diskonteringsraten i hver eneste leasingaftale under IFRS 16. Derfor var det forventet, at hovedparten af informationerne til brug for IFRS 16 allerede var til stede.

IFRS 16 betyder, at virksomheden skal afskrive leasingaktiver i lighed med andre materielle aktiver og måle den finansielle gæld i lighed med allerede eksisterende gæld. På den baggrund forventede IASB, at nogle virksomheder kunne bruge eksisterende systemer og praksis for disse leasingaftaler.

I praksis var der behov et leasingsystem til alle virksomheder som kun opererer med IFRS 16 leasingaftaler. Virksomheder med en væsentlig leasingportefølje brugte en væsentlig sum penge på at anskaffe større datatunge software-systemer, mens virksomheder med en middel portefølje havde tilkøbt et ekstra modul til deres eksisterende ERP-system, som kan håndtere IFRS 16. Endeligt havde virksomheder med en mindre portefølje brugt et Excel værktøj, som de havde købt fra en af de 4 større revisionshuse. Under IAS 17, havde virksomhederne ikke behov for et specifikt system til at håndtere hverken de operationelle- eller finansielle leasingaftaler idet kompleksiteten var mindre (Søgaard, 2023).

Da IFRS 16 trådte i kraft, var der for de større børsnoterede virksomheder med væsentlig leasingportefølje ikke mange forskellige systemer at vælge i mellem. De større børsnoterede virksomheder i Danmark brugte som regel ERP-systemet SAP, og der var ganske få IFRS 16 løsninger som var integreret med SAP. Således var der kun en række tredjepartssystemer som kunne håndtere IFRS 16, og det var derfor disse systemer som de var tvunget til at vælge. De større tredjepartssystemer var en dyr løsning og administrative tunge, men holdningen blandt de større selskaber var at 'man fik hvad man betalte for'. Hvis regnskabsaflæggerne skal have et system som kan håndtere de komplekse områder i standarden, skal man stadig i 2023 kigge mod de større tredjepartssystemer. Alternativt, skal virksomhederne dokumentere, at deres leasingssystemer kun kan håndtere 85 eller 90 % af omfanget af IFRS 16 hvorfor man på resten må foretage skøn og vurderinger på. Denne løsning vurderes ikke hensigtsmæssigt, men det er den bedste mulighed virksomhederne har (Søgaard, 2023).

Hvis virksomhederne vælger systemer, som ikke er fra øverste hylde, gennemsigtige eller integrerbare, får man dem naturligvis billigere men samtidig får et system, som ikke kan håndtere alle tilfælde af IFRS 16 kontrakterne. Dog har de fleste virksomheder typisk 'traditionelle' leasingkontrakter, hvor der typisk ikke vil være komplekse IFRS 16 elementer. Hos de større børsnoterede virksomheder som har en væsentlig leasingportefølje, er det normal praksis, at de forhandler vilkår og betingelser og har også en autoritet på markedet som medvirker til, at kontrakterne ikke altid ender på standardvilkår. Det er typisk også disse kontrakter, som er komplekse at håndtere i en IFRS 16 kontekst, særligt i de systemer som ikke er fra den øverste hylde.

Proces for identifikation af en leasingaftale

IABS forventede, at virksomhederne allerede havde et fuldstændigt kontraktbibliotek over deres leasingkontrakter, som de brugte til at overholde notekravene under IAS 17. Ved første indregning under IFRS 16, er virksomhederne ikke påkrævet at gennemgå allerede eksisterende leasingkontrakter og identificere om de indeholder leasing. Der forventedes derfor kun, at virksomhederne pådrog sig omkostninger såfremt de valgte at revurdere leasingkontrakterne (IFRS 16 - Effect Analysis January 2016, s. 33).

For de kontrakter som er underskrevet efter implementeringen, forventede IASB, at nogle virksomheder ville have omkostninger i forbindelse med vurderingen af, hvorvidt kontrakten indeholdt leasing. Omkostningen forventedes primært at relatere sig til udviklingen af en proces for at vurdere om kontrakten indeholder leasing. Omkostninger anses derfor som en engangsomkostning.

I de fleste tilfælde, vil processen for identifikation af en leasingaftale være ganske simpel. Dog vil vurderingen i nogle tilfælde kræve professional dømmekraft, f.eks. hvis både leasinggiver og leasingtager foretager beslutninger om brugen af aktivet.

Størrelsen af omkostningen for processen afhænger derfor af graden af kompleksitet i leasingaftalerne.

Det har dog vist sig, at virksomhederne ikke havde et fuldstændigt kontraktbibliotek (liste over leasingkontrakter). Derfor var virksomhedernes finansafdelinger nød til, at bruge lang tid på at indsamle alle leasingkontrakter fra de forskellige stakeholders internt i virksomhederne. I nogle tilfælde var virksomhederne nødsaget til at række ud til leasingtager for at bede om en kopi af deres leasingaftale (Søgard, 2023).

Virksomhederne skulle derfor få kortlagt sine leasingkontrakter og identificeret deres leasingkontrakter. Hvis virksomhederne ikke havde et 'contract management system' (system som virksomhederne brugere til at administrere og dokumentere deres kontrakter), kunne kontrakterne være placeret hos diverse divisioner, lokale bogføringsafdelinger, specialafdelinger mv., som havde en særlig rolle med forhandling af kontrakterne, teknikere eller operationen. Alle disse parter, som på vegne af virksomhederne havde indgået leasingkontrakter, og sad inde med de endelige kontrakter.

Ovenstående indsamlingsarbejde var typisk en stor administrativ opgave med henblik på, at få kortlagt virksomhedens samlet leasingportefølje. IASB's forventninger var ikke, at denne opgave var særlig tung for virksomhederne idet, at man under IAS 17 skulle oplyse om virksomhedens samlede operationelle leasingaftaler. Virkeligheden har dog været meget anderledes hos virksomhederne, hvor det var de færreste virksomheder som havde en fuldstændig database over deres leasingkontrakter mv. Under IAS 17 var man både fra virksomhed og revisors side ikke så meget opmærksom på dataet over leasingkontrakterne sammenlignet med IFRS 16. Dataindsamlingsarbejdet var derfor en af de mest omkostningstunge processer for virksomheden, både ift. interne ressourcer og eksterne ressourcer. Processen indebar blandt andet indsamling af data, strukturering og registrering i leasingsystemet (Søgard, 2023).

Omkostninger til dataindsamlingen har været væsentlig, men hvis man skulle gøre det anderledes i dag, baseret på praktiske erfaringer fra regnskabsaf læggerne, vil det f.eks. være fastsættelse af et væsentlighedsniveau, arbejde med visse aktivgrupper (inkludere nogle grupper sammenlignet

med andre). Hos DSV kunne de i stedet for at indsamle data for 10.000 kontrakter kun indsamle for 2.000. Dette havde sandsynligvis også have medført et andet valg af leasingsystem, hvor omfanget af kontrakterne var mindre og dermed også en billigere løsning. Dette vil også betyde brug af færre ressourcer, både interne og eksterne i forbindelse med IFRS 16.

Hvis IASB havde været mere skarpe på indsnævringen af omfanget af standarden på visse områder, ville regnskabsaflæggerne havde sparet mange omkostninger (Søgaard, 2023).

Proces for at adskille leasing og service

Det er normal praksis, at en leasingkontrakt både indeholder retten til at bruge et aktiv og service hertil. Derfor forventede IASB også, at virksomheder ville have omkostninger til processen for at separere beløbene for henholdsvis leasing og services.

Under IAS 17 var virksomhederne også forpligtet til at separere leasing og service. Dog vil nøjagtigheden af separeringen og allokeringen af betalinger til de enkelte komponenter blive mere betydningsfuld under IFRS 16 grundet forskellene i den regnskabsmæssige behandling sammenlignet med IAS 17.

IASB havde på baggrund af deres undersøgelser identificeret følgende muligheder, som potentielt set kunne hjælpe virksomhederne med at minimere deres omkostninger:

- 1) Separere leasingydelser for leasing og service, og dermed kun aktivere beløb betalt for leasing
- 2) Ikke at separere leasingydelser for leasing og service og dermed betragte kontrakten som én leasingkomponent.

For de virksomheder, som vælger at separere de to elementer, forventede IASB at leasinggiver ville hjælpe med at videregive alle relevante oplysninger til brug for separeringen (IFRS 16 - Effect Analysis January 2016, s. 33).

Den nødvendige information

Når virksomhedens systemer og processer er fastsat, forventede IASB relativt begrænsede løbende omkostninger til at indhente de nødvendige informationer til brug for IFRS 16.

Endvidere forventede de, at indhentningen af informationer til IFRS 16 burde være håndterbare for virksomhederne. Dette skyldes, at der imellem vedtagelsen og ikrafttrædelsesdatoen var gået tre

år, hvilket forventedes at være tilstrækkelig tid til at iværksætte processer og systemer til at indhente de nødvendige informationer i relation til IFRS 16.

Dog vil informationerne skulle indhentes mere hyppigt sammenlignet med tidligere under IAS 17. Nedenstående oversigt viser hvilken information, der kræves under IFRS 16, IAS 17 og deraf omkostninger ved implementeringen (IFRS 16 - Effect Analysis January 2016, s. 34):

Information	Nødvendig - IFRS 16	Nødvendig - IAS 17	Omkostninger ved IFRS 16
Liste over kontrakter	Ja - dog ikke nødvendig med split mellem leasing og service	Ja - dog ikke nødvendig med split mellem leasing og service	Ingen ekstra omkostninger
Vilkår og betinger	Ja - virksomheden skal til brug for noteoplysninger have et overblik over variable leasingydelser, kortfristede leasingaftaler og kontrakter med lav værdi.	Ja - virksomheden burde have et overblik over variable leasingydelser samt betalinger for finansielle leasingkontrakter adskilt fra operationelle leasingkontrakter.	Ingen ekstra omkostninger. Den nødvendige information lægger tæt på hinanden.
Diskonteringsats	Ja - påkrævet for alle leasingaftaler udover korttidsleasingaftaler og lav-værdi aftaler	Ja - påkrævet for finansielle leasing aftaler Nej - ikke påkrævet for operationelle leasingaftaler	Ja - stigning i omkostninger på de tidligere operationelle leasingaftaler, jf. IAS 17.
Indledende direkte omkostninger	Ja	Ja - påkrævet for finansielle leasingaftaler Nej - ikke påkrævet for operationelle leasingaftaler	Ja - stigning i omkostninger på de tidligere operationelle leasingaftaler, jf. IAS 17.

Revurderet kontraktuelle betalinger	Ja	Ja - påkrævet til brug for at udarbejde noter og holde et overblik over leasingbetalinger	Ja - IFRS 16 kræver revurdering af leasingaktiver og leasinggæld for at reflektere ændring til leasinggæld eksempelvis som følge af inflation
Klassifikation af leasing	Nej - virksomheden vil kun identificere kortidsleasingaftaler og lav-værdi aftaler når den vurderer nytteværdien overgår omkostningen.	Ja - virksomheden var påkrævet at klassificere som henholdsvis finaniel- og operationel leasing.	Nej - reduktion af omkostninger som følge af ens klassifikation for alle leasingaftaler (udover undtagelser).

Fastsættelse af diskonteringsats

IASB forventede, at virksomheder med en stor leasingportefølje ville have omkostninger i forbindelse med opgørelsen af nutidsværdien af de fremtidige leasingydelser. Dette skyldes primært, at diskonteringsatsen skal fastsættes for alle leasingkontrakter. For at opfylde notekravene under IAS 17, var virksomheden forpligtet til at have en fuldstændig liste over kontrakter, leasingperioden og fremtidige leasingydelser for hver leasingaftale. Derfor forventedes der ikke yderligere omkostninger til disse informationer, men derimod kun til fastsættelsen af diskonteringsatsen (IFRS 16 - Effect Analysis January 2016, s. 35).

For at minimere omkostningerne til fastsættelse af diskonteringsatsen under IFRS 16, er der mulighed for at bruge den interne rente.

Under implementeringsfasen var der en begrænset efterspørgsel på regnskabsekspertes, som kunne hjælpe med de tekniske problemstillinger. Regnskabsekspertes var overraskede over den begrænsede efterspørgsel. En af de problemstillinger, som der dog har været mest fokus på var 'ever green' leasingkontrakter, som ikke havde en fastlagt leasingperiode i kontrakterne. En ever green kontrakt kan opsiges uden varsel, og den kan fortsætte i det uendelige, dvs. der er ikke nogen defineret leasingperiode i kontrakterne. Regnskabsekspertes skulle derfor hjælpe ledelserne med at definere leasingperioden. Derudover var der også fokus på at hjælpe virksomhederne med

revurdering af leasingperioderne, som har givet anledning til mange diskussioner. Ever green kontrakter vil fortsætte med at være en problemstilling, og anses som en problemstilling, der primært eksisterer i Danmark.

Efter implementeringen har det løbende behov for hjælp fra regnskabseksperter været stort set det samme som under implementeringsfasen. De løbende problemstillinger har i høj grad været vedrørende identifikation af en leasingkontrakt, og om denne er omfattet af IFRS 16.

Dog var der stor efterspørgsel efter konsulenter, der kunne hjælpe med dataindsamlingsarbejdet, idet virksomhederne ikke havde styr på denne del som også bekræftes af regnskabsafslæggerne (Fedders, 2023).

Kommunikation og uddannelse

Det var forventningen, at virksomheder med en væsentlig leasingportefølje ville have omkostninger i forbindelse med uddannelse af personale og opdatering af interne procedurer (IFRS 16 - Effect Analysis January 2016, s. 35).

Disse omkostninger var forventet at være lavere for virksomheder, der allerede håndterede finansielle leasingaftaler og højere for virksomheder, der kun havde operationel leasing. Dette skyldes, at den regnskabsmæssige behandling af finansielle leasingkontrakter under IAS 17 ikke afviger væsentligt fra IFRS 16.

For visse brancher var forventningen dog, at uddannelse var et krav i forbindelse med at vurdere om en kontrakt indeholdte leasing grundet kompleksiteten af visse industri-specifikke aftaler. Endvidere forventede IASB, at der ville være omkostninger i forbindelse med at kommunikere væsentlige ændringer i deres rapportering til eksterne parter (f.eks. investorer og långivere). Denne omkostning var dog kun ved førstegangsimplementering, hvor der f.eks. kommunikeres om effekten på årsrapporten, og ikke omkring den regnskabsmæssige behandling. Dette skyldes, at investorer allerede kendte til dette idet, at den ikke er meget anderledes end den regnskabsmæssige behandling af de finansielle leasingaftaler under IAS 17.

I praksis var der ikke mange i virksomheder, der var parate til arbejde med IFRS 16 i praksis, da standarden i sagens natur var en helt ny standard. Derfor betød det, at personalet blev sendt til kurser, men der i den første tid stadig var behov for stor involvering fra IFRS-eksperter fra de forskellige revisionshuse (Søgaard, 2023).

Omkostninger for andre interessenter

Det er almindeligt, at der i forbindelse med ny lovgivning vil være en periode med uddannelse og tilpasning for regnskabsbrugerne, som også resulterer i øgede omkostninger. Disse omkostninger kan blandt andet inkludere omkostninger til at tilpasse processer og analyser. Dog vil disse betragtes som engangsomkostninger, og nytteværdien forventes at overgå omkostninger idet IFRS giver en mere nøjagtig og transparent billede af den finansielle information.

Omkostningerne forventedes at falde i takt med, at regnskabsbrugerne fik opdateret deres metodikker til at analysere virksomhedernes årsrapporter.

IASB forventer at mange investorer og analytikere udelukkende baserer sig på den forbedrede information på balancen, resultatopgørelsen og pengestrømsopgørelsen. Dog forventes nogle investorer og analytikere fortsat at foretage justeringer, som egner sig til deres behov. Disse justeringer vil dog være mere nøjagtige, som følge af den forbedrede finansielle rapportering (IFRS 16 - Effect Analysis January 2016, s. 35).

Løbende omkostninger

Der forventedes løbende omkostninger efter IFRS 16 er implementeret. Dog forventedes omkostningerne kun at være minimalt højere sammenlignet med IAS 17, når virksomhederne havde opdateret sine systemer og processer i henhold til IFRS 16 (IFRS 16 - Effect Analysis January 2016, s. 36).

Den nødvendige data for IFRS 16 er den samme, som der kræves til noteoplysninger under IAS 17, udover fastsættelsen af diskonteringsraten. Derfor forventes det, at hovedparten af de løbende omkostninger vil relatere sig til at indhente dokumentation rettidigt således, at leasingaktiver og leasinggæld bliver rapporteret rettidigt i hver regnskabsperiode.

De løbende omkostninger for virksomhederne er i deres optik væsentlige. F.eks. en virksomhed med en koncern på 600 selskaber og med ca. 10.000 leasingkontrakter, skal der ved hver eneste kontrakt ske en registrering i leasingsystemet. Denne opgave er i en koncernvirksomhed uddelegeret til lokale finansafdelinger i datterselskaberne, som blandt andet indebærer, at de lokale finansafdelinger skal have adgang til systemet, træning i systemet, rådgivning i indtastning af kontrakten i systemet, sørger for kommunikation på rentesatser (opdateres ca. 1-2 gange om året afhængigt af udviklingen i den interne rente) og kommunikation af regnskabsprincipper. I DSV havde man 1-1,5 fuldtidsansat til at yde rådgivning til koncernen, lukke regnskabet (måned, kvartal

og årsbasis), vedligeholde systemet og udarbejde træningsmateriale. De løbende omkostninger vurderes dermed betydelige for DSV for at overholde IFRS 16 kravene (Søgaard, 2023).

I de mindre selskaber er der også omkostninger i forbindelse med vedligeholdelsen af IFRS 16, men ikke nær så høje sammenlignet med selskaber med en større leasingportefølje. F.eks. bruger de en række timer om måneden hos de mindre selskaber sammenlignet med de større, som har en fuldtidsansat, som kun sidder med IFRS 16. Der bliver således også investeret betydelig tid hos de mindre selskaber i forbindelse med IFRS 16, hvor de typisk også månedligt skal redegøre overfor ledelsen om betydningen af IFRS 16 påvirkningen herunder forlængelse af og opsigelse af en leasingkontrakt samt eventuelt tab heraf. Dette skaber en påvirkning både på balancen og resultatopgørelsen som ledelsen i sagens natur også skal have forklaret.

Ensartet leasingmodel

I modsætning til IAS 17 kræver IFRS 16 ikke forskellige klassifikationsmodeller (f.eks. finansiel- versus operationel leasing). Som følge heraf, forventes denne ændring over til en ensartet model at reducere omkostningerne sammenlignet med IAS 17. Omkostningsreduktionen forventes særligt på de kontrakter hvor klassifikationen var kompliceret og dermed var der behov for professionel dømmekraft.

Med tilføjelse af kravet om fastsættelse af diskonteringsraten for at beregne nutidsværdien af de fremtidige leasingydelser, vil dette naturligvis også medføre en ekstra omkostning sammenlignet med IAS 17. Virksomheden er påkrævet at fastsætte diskonteringsraten for hver ny eller ændret leasingaftale (udover undtagelserne) forudsat at effekterne for diskontering er væsentlige for virksomheden.

Genmåling af leasinggælden:

På baggrund af feedback modtaget i udarbejdelsesprocessen, har IASB foretaget simplificeringer af kravene til revurdering og derfor forventedes det ikke, at virksomhederne skal revurdere leasinggælden på mange leasingkontrakter. Ikke desto mindre kræves nogle leasingaftaler revurdering, hvorfor det forventes, at nogle virksomheder vil have omkostninger i forbindelse med revurdering leasinggæld over leasingperioden (IFRS 16 - Effect Analysis January 2016, s. 36).

Optionsmuligheder:

IASB vurderer at selv hvis en leasingaftale indeholder muligheder for forlængelse eller opsigelse, vil genmålingen ikke være aktuel i mange tilfælde idet bagatelgrænsen for revurdering er høj (IFRS 16 - Effect Analysis January 2016, s. 36).

IFRS 16 kræver kun en revurdering af leasingperioden efter den første måling, når virksomheden træffer en beslutning, som kan have væsentlig påvirkning på leasingperioden. Det forventes derfor, at ændringer til leasingperioden og revurdering af diskonteringsraten kun vil opstå i få tilfælde.

I Danmark er der mange kontrakter, som indeholder optioner til at forlænge eller forkorte kontrakterne. Derfor tvinger det ledelsen i virksomhederne til at tage stilling til om de med overvejende sandsynlighed kommer til at gøre brug af optionsmulighederne. Hvis der f.eks. er tale om et butikslejemål i indre København, som har en leasingperiode på 5 år, men giver mulighed for at forlænge med yderligere 5 år. I dette tilfælde, skal ledelsen tage stilling til om de har planlagt 5 år eller 5+5 år, og dermed i alt 10 års kontraktid. Hvis virksomhederne har mange kontrakter med disse optionsmuligheder, kan øvelsen med vurdering af leasingperiode kræve væsentlige ressourcer og omkostningerne for virksomhederne (Søgaard, 2023).

Inflationsrelaterede betalinger

IASB forventede, at omkostningerne til revurdering af leasinggælden primært ville opstå på de kontrakter, hvor betalingerne er påvirket af inflation (IFRS 16 - Effect Analysis January 2016, s. 37).

Visse typer af leasingkontrakter vil være mere påvirket af inflation end andre (f.eks. leasing af ejendomme hvor leasingbetalingerne er påvirket af ændringerne i forbrugerprisindekset). Væsentligheden af omkostningerne forventedes at blive påvirket af hyppigheden for ændringerne i betalingerne, antallet af påvirkede kontrakter og de anvendte systemer til at håndtere leasingaftalerne.

Med henblik på at reducere de løbende omkostninger og kompleksiteten i indregningen skal virksomhederne kun revurdere disse betalinger, når der er tale om en kontraktuel ændring i pengestrømmene. Denne praksis vurderes som en effektiv måde at reflektere ændringerne i leasingydelse, og deraf give den relevante information om leasingaktiverne og gælden og dermed undgå unødige omkostninger. Dette skyldes, at virksomheden kun skal revurdere deres

leasingaktiv- og gæld, når den allerede kender til faktiske ændringer til de kontraktuelle betalinger. Dermed elimineres kompleksiteten ved at estimere fremtidige inflationspåvirkede betalinger.

Noter

Omkostningerne i forbindelse med udarbejdelse af noterne i forbindelse med IFRS 16 afhænger af virksomhedens leasingportefølje (IFRS 16 - Effect Analysis January 2016, s. 37).

IASB forventede eksempelvis, at der ville være højere omkostninger for de virksomheder, der har komplekse elementer i deres leasingkontrakter og hvor leasing er væsentlig for forretningen. Dog forventedes det, at virksomheder med simple leasingkontrakter bruger deres eksisterende systemer til at indhente oplysninger til noterne, som f.eks. deres bogføringssystem. Derfor forventedes der minimale løbende omkostninger i den forbindelse. For de simple kontrakter forventedes det derfor, at omkostningerne ville være på niveau med IAS 17 eller mindre.

Endvidere forventede IASB, at virksomhederne ville bruge professionel dømmekraft til at fastlægge omfanget af hvilke noter, som der skal oplyses. Der forventedes derfor ikke, at virksomhederne pådrog sig omkostninger ved at overholde notekrav, som ikke er relevante for regnskabsbrugerne.

Nytteværdi

IFRS 16 blev indført fordi at IABS's analyse af omkostninger og nytteværdi (cost/benefit) resulterede i, at nytteværdien overgik omkostningerne. I de næste afsnit vil denne rapport dykke ned i hvilken nytteværdi IASB forventede på baggrund af det enorme arbejde og sammenligne det med den faktiske nytteværdi.

Nytteværdien kan opsummeres i følgende to hovedelementer som de efterfølgende afsnit vil tage udgangspunkt i:

- 1) Forbedring af den finansielle rapportering
- 2) *Forbedring af sammenlignelighed*

Forbedring af den finansielle rapportering

IASB forventede at IFRS 16 ville medvirke til en signifikant forbedring af kvaliteten af den finansielle rapportering for virksomheder med en væsentlig leasingportefølje (IFRS 16 - Effect Analysis January 2016, s. 22).

IASB konkluderede, at indregning af alle typer af leasingaktiver i balancen resulterer i et mere retvisende billede af virksomhedens finansielle stilling og tilfører større transparens i virksomhedernes finansielle gearing og arbejdskapital. Det vil samtidig betyde, at investorer og analytikere bedre kan vurdere virksomhedens finansielle stilling og præstation.

Med tilføjelsen af al leasing på balancen, vil det også forbedre den tilgængelige information for investorer til at træffe beslutninger om deres investeringer og vil hjælpe aktieanalytikere til at foretage mere retvisende analyser af de børsnoterede virksomheder med væsentlig leasing. Tidligere justerede de for operationel leasing ved brug af forskellige teknikker og skøn baseret på de begrænsede informationer i noterne til årsrapporten.

IFRS 16 forventes at reducere behovet for justeringer foretaget af regnskabsbrugerne, og dermed give flere informationer sammenlignet med hvad der var tilgængeligt under IAS 17. Regnskabsbrugerne får dermed større indsigt i virksomhedens forretning og finansiering.

Noteoplysninger var ikke tilstrækkelige

IASB konkluderede, at det ikke var tilstrækkeligt at give oplyse om virksomhedens operationelle leasing i noterne i årsrapporten jf. IAS 17 (IFRS 16 - Effect Analysis January 2016, s. 22). Dette skyldes følgende to punkter:

Ad 1 var det ikke tilstrækkeligt for visse investorer og analytikere at basere deres estimater på den begrænsede information i noterne til årsrapporten. De brugte forskellige metoder og estimater til at producere deres bedste bud på effekten af leasing for virksomhederne, og disse tal varierede naturligvis for de enkelte regnskabsbrugere grundet de forskellige måder at producere dem på.

Ad 2 var ikke tilstrækkeligt for andre investorer og analytikere at basere deres analyser på virksomhedens balance, resultatopgørelse og pengestrømsopgørelse, når de skal give oplysninger på virksomhedens finansielle gearing og aktivmasse uden at forholde sig til oplysninger i noterne.

Det forventedes, at investorer som analyserede den finansielle information uden at foretage justeringer af den operationelle leasing under IAS 17, er den gruppe, som får den største nytteværdi af IFRS 16. Den nye information under IFRS 16 forventedes at give et bedre grundlag for at foretage beslutninger. Dette bekræftes af 'The Capital Markets Advisory Committee', som er den komite, der fungerer som mellemlid mellem regnskabsbrugere og regnskabsaflæggere ((IFRS 16 - Effect Analysis January 2016, s. 22):

"Mens løsningen med kun noteoplysninger var tilstrækkelig for ekspertbrugere af årsrapporten, vil den ikke være tilstrækkelig for majoriteten af investorer som kræver, at årsrapporten skal give dem klar information fra begyndelsen" (IFRS 16 - Effect Analysis January 2016, s. 22).

Ekspertbrugerne har sædvanligvis en god forståelse af de relevante regnskabsregler, og er derfor i stand til at vurdere de manglende informationer og foretage de relevante justeringer. I modsætning til dem, er der en stor del som er såkaldte 'almindelige' investorer og ikke har en stor indsigt i regnskabsregler, hvorfor de hverken kan vurdere eller justere for de manglende informationer.

Justeringerne blev foretaget på baggrund af de begrænsende oplysninger i virksomhedernes årsrapport under IAS 17, særligt ved brug af noteoplysningerne om virksomhedens leasingaktiviteter. Analytikerne er blevet klogere med henblik på hvordan virksomhederne selv beregner deres leasingforpligtelser, og de kan dermed vurdere om de forudsætninger som virksomheder har brugt, er realistiske. Selvom der nu give flere informationer som gør regnskabsbrugere klogere medfører det samtidig, at der er opstået 'mere elastik i metermålene'. Dette betyder at ledelsen har mulighed for at estimere, og medtage med deres egne vurderinger af forholdene som dermed kan flytte lidt på tallene. Et eksempel på dette, vil være ledelsens vurdering af den faktiske leasingperiode, hvor ledelsen skal tage stilling til kontraktuelle leasingperiode, og inkludere optioner til at forlænge eller opsige kontrakten. Hvis der vurderes en kort leasingperiode, vil tallene på balancen og resultatopgørelsen være mindre væsentlige og omvendt med længere leasingperiode (Pedersen, 2023).

Leasing skaber aktiver og passiver

I begyndelsen af en leasingaftale, får leasingtager et aktiv til rådighed, dvs. retten at bruge et aktiv. Samtidig foretager leasingtager betalinger over tid for denne ret, hvilket skaber en gæld som kategoriseres som en finansiel gæld.

Mangel på information:

Under IAS 17 var mange typer af leasingkontrakter ikke indregnet i leasingtagers balance. Som følge heraf, var der ikke et retvisende billede af følgende elementer:

- 1) Aktiver som virksomheden kontrollerer og bruger i dennes aktiviteter; og
- 2) leasingbetalinger som den er forpligtet til at betale for aktiver som den kontrollerer.

Størrelsen af de manglende informationer fra balancen varierede fra industri, region og virksomhed. Nedenstående oversigt viser en procentvis fordeling af hvor meget den langfristede gæld i passiverne var undervurderet som følge af den manglende indregning af de operationelle leasingkontrakter:

Long-term liabilities of heaviest users of off balance sheet leases ³⁵ understated by:	
22%	North America
26%	Europe
32%	Asia / Pacific
45%	Latin America
27%	Africa / Middle East

Kilde: (IFRS 16 - Effect Analysis January 2016, s. 23)

Oversigten viser, hvor mange procent operationel leasing, som der mangler fra virksomhedens gæld for virksomheder med en stor leasingportefølje. Det betyder samtidig, at der også mangler samme procenter af operationel leasing under virksomhedens aktiver idet leasingaktivet indregnes som beløbet af leasingforpligtelsen. Oversigten indikerer, at der har været en væsentlig mangel i årsrapporterne for virksomheder med en stor leasingportefølje.

En værdiansættelse efter metoden 'Discounted Cash Flow' (DCF) vil ikke ændre sig væsentligt ved implementering af IFRS 16, da de fysiske pengestrømme er uændrede. Ikke desto mindre vil nogle af de grundlæggende regnskabstal såsom EBIT og EBITDA ændre sig, hvilket efter

implementeringen har været mere retvisende. Ifølge aktieanalytikere vil implementeringen ikke medføre, at der rammes mere rigtigt på dagsværdien af virksomhederne på den enkelte aktie. Analytikerne anså implementeringen af IFRS 16 som en såkaldt 'regnskabsforandring'. Når analytikernes regneark var udarbejdet, var justeringsarbejdet ikke særlig ressourcetrækkende. Derudover pointerer analytikerne, at det er en fordel for regnskabsbrugerne, at virksomhederne ikke længere kan skjule sine forpligtelser ved blot at lease fremfor at købe (Pedersen, 2023).

Ifølge analytikerne har det store problem været indenfor de leasingtunge brancher, f.eks. transportbranchen, som har en stor leasingportefølje. I andre brancher fylder leasing så lidt, at omkostningerne ved en justering overgår nytteværdien. Vurderingen af hvorvidt der skal foretages en justering eller ikke er baseret på professionel dømmekraft. Analytikerne er opmærksomme på udviklingen i virksomhederne tal. Hvis udviklingen i leasingaktiviteterne vurderes væsentlige, vil der således også blive foretaget en justering ved brug af de værktøjer, som analytikerne har udviklet som f.eks. deres regneark (Pedersen, 2023).

Ifølge aktieanalytikerne overgår nytteværdien omkostningerne set fra et kreditperspektiv. Generelt er aktieanalytikeres i tvivl om hvorvidt nytteværdien overgår omkostningerne. IFRS 16 giver et bedre overblik over virksomhedens gæld, og analytikerne har dermed et bedre grundlag til at vurdere virksomhedernes overlevelsessevne. Dog bringer standarden nogle forstyrrende elementer i analytikernes arbejde, når der kvartal for kvartal skal modelleres for virksomhedens indtjening, og skal finde den underliggende indtjeningsudvikling. De forstyrrende elementer er større end hvad der var forventet. Nogle af disse forstyrrende elementer er blandt andet afskrivninger, rente og valutakursreguleringer i leasinggælden, som også reflekteres under IFRS 16. Der er flere elementer, der medfører støj for analytikerne, når der skal analyseres på pengestrømme og virksomhedens indtjeningsevne. Analytikerne justerede derfor jævnlige poster, som ifølge dem ikke tilhørte den faktiske drift, som f.eks. afskrivninger, renter og udsving i valutakurserne. Analytikerne anerkender de fordele som IFRS 16 har medført, men samtidig må de sikre, at de er gode nok til at gennemskue de u hensigtsmæssigheder, som den også medfører.

For analytikerne er det også vanskeligt at forholde sig til nogle af de tekniske områder under IFRS 16. Dette kan blandt være om virksomheden har fastsat den korrekte diskonteringsrate og vurdering af, hvorvidt leasingperioden skal være kortere eller længere. Alt dette manøvrerum omkring disse elementer er svært at få armene rundt omkring. Der sættes spørgsmål tegn ved hvor meget klogere og hvor meget dygtigere man er blevet efter IFRS 16 med henblik på at vurdere hvor meget et selskab er værd. Dette skyldes, at der stadigvæk kun er tale om regnskabsprincipper, som ikke har en reel betydning på virksomhedens værdiansættelse. Analytikernes erfaring er ikke, at der bruges

meget tid på at dykke ned i de bagvedlæggende forudsætninger, som der bliver anvendt i årsrapporterne. De bagvedlæggende forudsætninger i årsrapporterne mener analytikerne, er revisorerens opgave at kvalitetssikre og kontrollere om det giver mening. Herefter vil analytikere analysere på de tal som kommer i årsrapporten, og vurdere om det går godt eller skidt, og hvad man skal forvente i fremtiden.

Analytikerne forholder sig stadig til en række regnskabsmæssige principper under IFRS 16. Dette er blandt andet de elementer, som virkelig forstyrrer billedet sammenlignet med de tidligere regler. En af elementerne er, at afskrivninger er 'non cash' og under IAS 17 var det hele under andre eksterne omkostninger. Hos en af de virksomheder som har stor leasingportefølje, flyselskabet SAS, som leaser en stor del af deres fly, har deres resultatopgørelse været påvirket af valutakursudsving mellem amerikanske dollar, som selskabet leaser i, og svenske kroner som de rapporterer i. Udsvinget vil have en påvirkning i leasingforpligtelserne, hvorfor indtjeningen derfor forstyrre analytikernes analyse på hvor indtjeningen 'hopper og danser'. Som almindelig regnskabsbruger kan man derfor ikke blot kigge på f.eks. resultat før skat for at vurdere om det går godt eller skidt for selskabet, uden at tage højde for f.eks. de stigende renteudgifter, som er uden for virksomhedens kontrol. Det er således blevet vanskeligere at tolke på udviklingen i indtjeningen i de virksomheder som har stor leasingportefølje.

Hypigheden for regnskabsbrugere til at justere:

Under IAS 17 skulle virksomhederne give oplysninger om deres operationelle leasingaftaler i noterne til årsrapporten. Ikke desto mindre var denne information begrænset i både indhold og detaljeringsgrad.

De fleste af de investorer og analytikere som IASB konsulterede med, brugte disse informationer til at estimere virksomhedens aktiver og passiver som stammede fra deres operationelle leasingaftaler. Nogle forsøgte at estimere nutidsværdien af de fremtidige leasingydelse, mens nogle brugte andre teknikker grundet den begrænsede information som var tilgængelig. De andre teknikker indebar eksempelvis at gange den årlige leasingomkostning med 8 med henblik på blandt andet at estimere finansiell gearing og arbejdskapitalen (IFRS 16 - Effect Analysis January 2016, s. 23).

Ovenstående justeringer blev foretaget af mere sofistikerede investorer og analytikere. Mange investorer var dog ikke i stand til at foretage justeringer hvorfor, de i stedet baserede sig på dataaggregering når de skulle investere eller foretage investeringsbeslutninger.

En undersøgelse foretaget af IASB viste hvordan et estimat på materielle anlægsaktiver, totale aktiver og gæld kan variere baserede på de tilgængelige informationer i noterne til årsrapporten. Undersøgelsen blev foretaget ved brug en stikprøvestørrelse på i alt 1.022 virksomheder.

Nedenstående tabel viser følgende:

- 1) Balancesum ved brug af IAS 17 (Reported on balance sheet)
- 2) Balancesum ved brug af IFRS 16 (If all leases on balance sheet (IFRS 16))
- 3) Balancesum ved brug af hyppigt brugt metode for at estimere effekten af operationel leasing (common market practice (annual lease expense x 8)).

Tabellen udviser en stor variabilitet ved brug af de 3 ovenstående metoder. Dog viste tendensen, at balancesummen stiger ved brug af nummer 2 og 3 hvilket naturligvis skyldes, at det estimerede beløb af operationelle leasing medtages. Ved brug af metode 3 tyder det på, at regnskabsbrugere ofte overvurderede effekten af operationel leasing sammenlignet med IFRS 16.

(in millions of US\$)	Reported on balance sheet	If all leases on balance sheet (IFRS 16)	Common market practice (annual lease expense x 8)
Property, plant and equipment	9,605,642	11,267,429	12,228,670
Total assets	30,943,502	32,605,289	33,566,531
Long-term financial liabilities	6,440,942	8,102,729	9,063,971
Long-term financial liabilities to equity ratio	59%	74%	82%

Kilde: (IFRS 16 - Effect Analysis January 2016, s. 24)

Udover justeringer på virksomhedens balancesum foretog nogle investorer og analytikere også justeringer i resultatopgørelsen. Undersøgelsen fra IASB viser, at der var mange der mente at operationelle leasingaftaler skabte en gæld, hvorfor der også skulle tilføjes et renteelement (IFRS 16 - Effect Analysis January 2016, s. 24). Under IAS 17 præsenterede virksomheden alle deres

operationel leasingrelaterede omkostninger herunder renter under andre eksterne omkostninger (IFRS 16 - Effect Analysis January 2016, s. 24).

Der blev specifikt foretaget justeringer i virksomhedens resultatopgørelse, når der skulle vurderes virksomhedens præstation. Resultat af primær drift blev forhøjet ved at fratække et estimat på et beløb på renter som pålægges fra de operationelle leasingaftaler. Andre fjernede den fulde leasingomkostning (og tilføjede et estimat på afskrivninger og rente) fra resultat af primær drift. Disse justeringer blev foretaget i forsøget på at øge sammenligneligheden mellem virksomheder som henholdsvis køber og leaser deres aktiver.

Der vurderes at hyppigheden for justeringer var høj for de sofistikerede regnskabsbrugere, hvor nogle justerede i både balancen og resultatopgørelsen mens andre kun justerede i balancen. De såkaldte 'almindelige regnskabsbrugere' foretog ingen justeringer

Fordele for virksomheder

IASB forventede også at regnskabsaflæggerne ville have fordele fra den forbedrede finansielle rapportering af leasing med IFRS 16. Som nævnt tidligere i denne rapport, havde investorer og analytikere behov for at foretage justeringer således, at den operationelle leasing medtages. Den estimerede effekt af den operationelle leasing blev oftest estimeret højere sammenlignet med hvis der havde været brugt IFRS 16.

På baggrund af ovenstående forventede IASB derfor, at virksomhederne også ville have gavn af en mere præcis måling af virksomhedens finansielle stilling med IFRS 16 sammenlignet med den estimerede finansielle position med IAS 17.

IASB forventede endvidere, at virksomheder med en væsentlig leasingportefølje ville have fordele ved at administrere alle leasingaftaler på samme måde i deres årsrapport. Selvom mange virksomheder allerede havde relevante informationer tilgængelige om deres leasing, vurderede IASB stadig at visse virksomheder var mindre opmærksomme på effektiviteten af deres leasing, særligt hvis beslutninger om leasing var outsourcet til en ekstern part. Idet IFRS 16 kræver indregning af aktiver og passiver er virksomhederne forpligtet til f.eks. at fastsætte diskonteringsraten i en leasingaftale. På baggrund af denne information kan virksomhederne potentielt set identificere forbedringer i, hvordan de finansierer og driver deres forretning. Derudover er IASB blevet fortalt, at visse virksomheder intern administrerede deres kapitalstruktur

som om, at alle leasingaftaler var indregnet på balancen. Visse virksomheder vurderede deres leasingkøb ved brug af samme metode som for køb af aktiver. For disse virksomheder forventede IASB, at den interne rapportering (med leasing på balancen) kunne sidestilles med den eksterne rapportering jf. IFRS 16.

Forbedret sammenlignelighed

IASB forventede, at IFRS 16 ville medføre væsentlige forbedringer i virksomhedernes finansielle rapportering, som følge af nedenstående primære faktorer ((IFRS 16 - Effect Analysis January 2016, s. 27):

- 1) Alle leasingaftaler indregnes som aktiver og passiver
- 2) Alle leasingaftaler måles på samme måde
- 3) Der indregnes kun de rettigheder som er opnået, og den gæld som optaget gennem en leasingaftale.

På baggrund af ovenstående vil virksomhedernes årsrapporter afspejle deres operationelle disponeringer såsom leasing. Når en leasingaftale økonomisk set er det samme som at købe et aktiv (f.eks. leasing af et fly for +20 år), vil IFRS 16 medføre at den finansielle rapportering sidestilles med en virksomhed som vil købe et aktiv.

Hvis en leasingaftale som økonomisk set er anderledes fra at købe (f.eks. leasing af et fly i syv år) vil målingen under IFRS 16 også afspejle disse økonomiske dispositioner. De indregnede aktiver og passiver vil være mindre end hvad der vil blive rapporteret hvis virksomheden købte flyet. I eksemplet med flyet, vil virksomhedens ret til at bruge flyet i syv år være væsentlig anderledes fra virksomhedens ret ved et køb af flyet. Derfor vil de indregnede beløb under IFRS 16 naturligvis også være væsentlig forskellige fra hvis virksomheden købte aktivet.

Nytteværdien i praksis vurderes mere værdifuld for regnskabsbrugerne end for regnskabsaflæggerne, hvilket også var forventningen fra IASB. Ikke desto mindre, er der en minimal nytteværdi for regnskabsaflæggerne i relation til sondringen om det var mest fordelagtigt regnskabsmæssigt at lease eller købe et aktiv. Denne forvirring er nu elimineret med en ensartet behandling for alle leasingaftaler. Dog er regnskabsaflæggerne klar over, at resultatpåvirkningen fra IFRS 16 stort set er det samme som IAS 17 over tid. Leasingomkostninger under IAS 17 er således blevet erstattet med afskrivninger og renter med IFRS 16 (Pedersen, 2023).

Sammenlignelighed mellem virksomheder:

Afgørende informationer som bliver brugt af investorer og analytikere (f.eks. totale aktiver og langfristet gæld) er påvirket af den regnskabsmæssige behandling af leasing. IASB har udarbejdet nedenstående tabel som viser den estimerede effekt af operationel leasing for to virksomheder i transportindustrien, som begge har et stort forbrug af anlægsaktiver. Fly nummer 2 (Airline 2) leaser ca. 70 procent af deres fly mens fly nummer 1 (Airline 1) leaser 10 %.

	Airline 1 (leases <10% of aircraft)		Airline 2 (leases ≈70% of aircraft)	
	Reported on balance sheet (IAS 17)	If all leases on balance sheet ⁴¹ (IFRS 16)	Reported on balance sheet (IAS 17)	If all leases on balance sheet ⁴¹ (IFRS 16)
Property, plant and equipment	16,908	19,926	15,748	24,020
Long-term liabilities	13,232	16,567	9,615	18,320
Equity	6,719	6,402	5,604	5,171
Ratio of long-term liabilities to equity	2.0:1	2.6:1	1.7:1	3.5:1

Kilde: (IFRS 16 - Effect Analysis January 2016, s. 27)

Tabellen viser, at de rapporterede tal for virksomhederne under IAS 17 og de justerede tal under IFRS 16. De rapporterede tal ved brug af IAS 17 viser, at flynummer 1 (airline 1) har en højere finansiell gearing og en højere aktivmasse sammenlignet med flynummer 2 (airline 2). Dog er sandheden modsat, hvis der i den regnskabsmæssige behandling blev taget højde for den operationelle leasing.

Under tiden med IAS 17, betød den manglende information af operationel leasing, som illustreret i tabellen ovenfor, at investorer og analytikere havde det svært med at sammenligne mellem virksomheder uden at foretage justeringer.

For børsnoterede virksomheder med en væsentlig leasingportefølje havde ekspertregnskabsbrugere (f.eks. analytikere) justeret deres regneark på alle tænkelige områder således, at de fik lagt leasingforpligtelserne oven på de allerede eksisterende gældsforpligtelser i deres vurderinger af virksomhedernes værdiansættelse og attraktivitet. Ikke desto mindre er blevet meget lettere at sammenligne virksomheder på tværs af brancherne i diverse databaser, hvilket ikke var muligt med IAS 17 uden et større justeringsarbejde. Der er helt klar blevet vundet noget i forhold til at sammenligne mellem selskaberne (Pedersen, 2022).

Regnskabs eksperterne anser i sagens natur leasing og køb af et aktiv som to forskellige ting, og mener at man skal fokusere mere på den faktiske problemstilling. Den faktiske problemstilling går på, at virksomhederne har nogle aktiver som de kontrollerer, og karakteren af dette er derfor forskellig fra at eje et aktiv, de to ting skal derfor indregnes særskilt. De mener, at det er vigtigt for regnskabsbrugere at forstå hvilke aktiver som virksomheder råder over, og de tilhørende forpligtelser (Fedders, 2023).

Leasing og finansiering af aktiver

Som beskrevet tidligere i rapporten, vil den regnskabsmæssige behandling af leasing og finansiering af aktiver blive mere sammenlignelig efter implementeringen af IFRS 16. Derfor har implementeringen haft en stor interesse for investorer og analytikere, idet deres justeringsarbejde forventeligt minimeres.

Ikke desto mindre vil implementeringen af IFRS 16 stadigvæk ikke medføre, at virksomheder der leaser og køber har de samme beløb i deres balance og resultatopgørelsen. Ved IFRS 16 vil en virksomhed kun indregne retten til at bruge et aktiv gennem leasing. Dette betyder, at de indregnede beløb fra et aktiv som stammer fra leasing forventeligt vil være anderledes end de købte aktiver, medmindre leasingperioden dækker hele aktivets løbetid. Eksempelvis skyldes dette, at leasingydelse ikke inkluderer restværdien for aktivet efter leasingperioden, som virksomheden ikke har nogen risici eller fordele for. Selvom leasing og køb af et aktiv økonomisk set er det samme, er det stadigvæk ikke de samme transaktioner. Derfor vurderes det også passende, at det ikke er de samme beløb der indregnes.

Ved en leasingaftale opnår virksomheden kontrol over retten til at bruge det leasede aktiv, men kontrollerer typisk ikke isoleret set aktivet. Virksomheden forpligter sig også en gæld, men kun for de betalinger, som er specificeret i kontrakten og hæfter dermed ikke for en restværdi.

Finansiel- og operationel leasing

En af de primære kritikpunkter af IAS 17 var den væsentlige forskel mellem finansiel leasing (indregnet på balancen) og operationel leasing (indregnet udenfor balancen). Dette betød, at de to typer af leasing set fra et økonomisk perspektiv var det samme, men blev indregnet på forskellig vis.

Den regnskabsmæssige behandling under IAS 17 var påvirket af forskellige faktorer såsom at sammenholde leasingydelse med dagsværdien af aktivet, og dette kunne være præget af professionel dømmekraft. Derudover kunne en minimal forskel i vilkår og betingelser i kontrakten

resultere i forskellig regnskabsmæssig behandling. Disse elementer medvirkede til, at sammenligheden mellem virksomhederne blev mindre, og gav muligheder for at virksomhederne kunne strukturere transaktionerne for at opnå en bestemt regnskabsmæssig behandling (resultatopgørelse versus balance).

Majoriteten af leasingkontrakter under IAS 17 resulterede i en regnskabsmæssig behandling under resultatopgørelsen og dermed en operationel leasingkontrakt. Dette betød, at virksomheder med en meget forskellig leasingportefølje af operationel leasing (f.eks. en detailforhandler med en leasingportefølje på 30 og en med 5 år) kunne resultere i omtrent den samme finansielle position og præstation.

Ved IAS 17 vil ovenstående forskelle i leasingporteføljer blive reflekteret i de forskellige beløb som indregnes på balancen.

Ændringer i leasingporteføljen

IABS forventede, at IFRS 16 vil give bedre og mere information omkring ændringerne i virksomhedernes finansielle fleksibilitet, når den forlænger eller forkorter deres leasingaftaler.

Efter implementering af IFRS 16 vil en ændring i virksomhedens leasingportefølje blive reflekteret på deres balance (f.eks. hvis det antages at en virksomhed ændrer sin leasingportefølje så den består af 15-årig operationel leasingaftale fremfor en 5-årig operationel leasingaftale). Samme ændring vil under IAS 17 kun reflekteres på balancen, hvis der var tale om finansiell leasing eller hvis en operationel leasingkontrakt ændres til at blive en finansiell leasingaftale.

Ovenstående ændring i virksomhedens økonomiske position og forpligtelse ville ikke blive reflekteret i virksomhedens aktiver og passiver under IAS 17. Ændringen vil heller ikke blive reflekteret i virksomhedens resultatopgørelse eller pengestrømsopgørelse. Under IFRS 16 vil ændringen i den økonomiske situation og forpligtelse blive reflekteret i virksomhedens balance og dermed også resultatopgørelsen og pengestrømsopgørelsen.

Simplificeret måling af leasing

IFRS 16 kræver, at virksomheden måler deres leasingæld som nutidsværdien af de fremtidige leasingydelse med en diskonteringsrente. For at reflektere virksomhedens økonomiske fleksibilitet og reducere kompleksiteten, skal der kun medtages de obligatoriske betalinger, og der findes en simplificeret metode til at håndtere variabiliteten i betalingerne.

Delkonklusion

IFRS 16 har forbedret nytteværdien for regnskabsbrugere og forbedret kvaliteten af den regnskabsmæssige begrebsramme. På den anden side, har den medført markante omkostninger for virksomheden, som har svært ved at se værdien for dem, men erkender samtidig, at den har forbedret kvaliteten af deres årsrapport.

Når investorer skulle træffe beslutninger om hvorvidt de skulle investere i en virksomhed eller ikke manglede der informationer omkring de operationelle leasingaktiviteter, som ikke var medtaget på balancen. For at adressere denne problemstilling, justerede en del investorer for den operationelle leasing ved brug af forskellige metoder. Når analytikere skulle vurdere virksomhedens finansielle stilling og præstation justerede de ligeledes for den operationelle leasing ved brug af forskellige metoder.

Det viser sig dog, at der ikke blevet brugt væsentlig tid for regnskabsbrugere i at foretage de nødvendige justeringer til deres formål. Det var typisk et standardiseret Excel værktøj, der blev brugt som arbejdsredskab til at foretage justeringerne. De foretager stadigvæk visse justeringer til leasingdelen til brug for deres analyser. Dette kan f.eks. være valutakursudsving der også kan have en væsentlig påvirkning på virksomhedens leasingforpligtelser, leasingaktiver, afskrivninger og finansielle omkostninger.

Andre almindelige regnskabsbrugere foretog ikke nogen justeringer og havde ikke viden om, at den operationelle leasing ikke var medtaget på balancen. IFRS 16 medfører dermed, at justeringerne fra investorer og analytikere begrænses og de almindelige regnskabsbrugere nu ser på et mere retvisende regnskab, hvor den operationelle leasing er medtaget på balancen.

På trods af den forøgede nytteværdi har virksomheden brugt enorm mange omkostningerne på at implementere og løbende vedligeholde IFRS 16. Omkostninger bestod blandt andet af indsamling af data for leasing, køb af et leasingsystem, konsulenter, uddannelse, træning og løbende vedligeholdelse. Omkostningerne var særdeles væsentlige for virksomheder med en stor leasingportefølje som f.eks. DSV, men også stor for mindre virksomheder som f.eks. Joe & the Juice. IASB forventede, at der var en del af omkostningerne der kunne minimeres idet virksomhederne allerede havde en del af data og systemer fra deres med IAS 17. Det har dog vist sig, at dette ikke har været tilfældet og virksomhederne ikke havde særlig godt styr på deres data og systemer.

KAPITEL 5 - KONKLUSION

Konklusion

Denne rapport har haft til formål at vurdere om nytteværdien overgår omkostningerne ved implementering af den nye leasingstandard IFRS 16. Analysen af denne problemstilling er udarbejdet som et casestudie, hvor der tages udgangspunkt i IASB's forventninger af nytteværdien og omkostninger, hvorefter disse sammenholdes med de faktiske omkostninger og nytteværdi. De faktiske omkostninger og nytteværdi er analyseret på baggrund af interviews med hovedpersoner, som har været væsentligt påvirket af IFRS 16.

Rapportens første fase omfatter en redegørelse af de relevante regnskabsstandarder, IAS 17 og IFRS 16. IAS 17 er den tidligere regnskabsstandard for leasing, hvor der skulle klassificeres som henholdsvis finansiel- og operationel leasing. Finansiel leasing defineres som en leasingaftale, hvor alle væsentlige risici og fordele overgår til leasingtager efter endt leasingperiode og klassificeres i balancen med tilhørende afskrivninger og renter som klassificeres i resultatopgørelsen. Operationel leasing defineres som enhver leasingaftale, der ikke falder ind under kategorien finansiel leasing. Operationel leasing indregnes lineært over leasingperioden, og klassificeres under andre eksterne omkostninger.

Ovenstående redegørelse bruges i rapportens anden fase, hvor der er udarbejdet en komparativ analyse af de væsentligste forskelle mellem den tidligere leasingstandard, IAS 17, og den nuværende leasingstandard, IFRS 16. Resultatet af analysen er, at der sker en stor ændring i klassifikationen af den operationelle leasing, som under IFRS 16 skal indregnes i balancen, hvilket ikke var ikke tilfældet under den tidligere standard, IAS 17, hvor det kun skulle indregnes i resultatopgørelsen. Denne ændring betyder også, at sondringen mellem finansiel- og operationel leasing elimineres idet alle leasingaftaler klassificeres ens. Endvidere tilføjes en ny definition på leasing, hvor der skal fokuseres på hvorvidt, leasingtager opnår kontrol over brugen af aktivet, mens IAS 17 fokuserede på hvorvidt de væsentlige risici overgik til leasingtager efter endt leasingperiode. IFRS 16 kræver også en løbende regulering af leasingperioden såfremt der opstår væsentlige begivenheder som f.eks. udnyttelse af en option til at forlænge eller opsige leasingaftalen. En sådan en ændring vil medføre, at den indregnede leasingkontrakt skal revurderes, hvor IAS 17 krævede at en sådan ændring skulle medføre indregning af en helt ny leasingkontrakt. Endeligt, tilføjer IFRS 16 flere notekrav sammenlignet med IAS 17.

Ved hjælp af ovenstående redegørelse og analyse, er der i rapportens tredje del identificeret omkostninger og nytteværdi for overgangen mellem den tidligere og nuværende standard. Der er foretaget en analyse over hvad IASB forventede af omkostninger og nytteværdi, hvorefter der er foretaget en analyse af de faktiske omkostninger og nytteværdi.

Resultatet af analysen på omkostningerne viser, at de faktiske implementeringsomkostninger hos virksomhederne har været højere end hvad IASB forventede. Forventningen var, at mange virksomheder som allerede havde finansiel leasing, kunne bruge deres eksisterende systemer til IFRS 16, og at det kun var virksomheder som havde operationel leasing, som skulle bruge en del omkostninger på implementering af nye systemer. Det har dog vist sig, at alle større virksomheder i Danmark, som har en stor leasingportefølje investerede et væsentligt beløb på et nyt system, som kunne håndtere IFRS-16 problemstillingerne. Endvidere forventede IASB, at alle virksomheder allerede havde en database som indeholdt alle leasingkontrakter da dette også skulle bruges under IAS 17. Virksomhederne havde dog ikke en fuldstændig liste over deres kontrakter, og der skulle derfor bruges interne og eksterne ressourcer på at indsamle kontrakterne, identificerer den nødvendige information og derefter tilføje informationerne til det nye leasingsystem. Erfaringerne fra virksomhederne viser, at denne proces har været en af de mest omkostningstunge for virksomhederne i forbindelse med implementeringen af IFRS 16. IASB vurderede, at det kun var virksomheder med væsentlig leasingportefølje, der ville have omkostninger til uddannelse og kommunikation. Erfaringen viser dog, at større såvel som mindre leasingtunge virksomheder har haft omkostninger med uddannelse af deres medarbejdere, og har brugt konsulentkroner på sparring og rådgivning indenfor IFRS 16. Samme billede har vist sig på kommunikation af IFRS 16 til ledelsen og andre relevante interessenter.

Resultaterne af analysen på nytteværdien viser, at regnskabsbrugerne ikke brugte væsentlig tid på at foretage justeringer af leasing, og de foretager stadigvæk justeringer, men dog i mindre i grad sammenlignet med IAS 17. Regnskabsaflæggerne mener ikke, at IFRS 16 har bragt dem nytteværdi, men erkender samtidig, at det har forbedret kvaliteten af deres årsrapport. Nytteværdien består af en forbedring af kvaliteten for virksomhedernes finansielle rapportering idet medtaget på balancen. Ekspertbrugerne brugte ikke væsentlig tid på at foretage justeringerne under IAS 17, og det var typisk at standardiseret Excel ark, som der blev brugt til at foretage justeringerne. Ekspertbrugerne mener dog, at IFRS 16 har medført komplekse elementer, som regnskabsbruger har svært ved at forholde sig til. F.eks. ledelsens vurdering af leasingperioden, som kan have en væsentlig påvirkning det indregnede beløb. Nytteværdien for de almindelige regnskabsbrugere vurderes høj, idet de nu har et mere retvisende billede af virksomhedens leasingaktiviteter.

Baseret på de foretagne analyser, er det min vurdering, at nytteværdien overgår omkostningerne på forbedring af kvaliteten for den finansielle rapportering. Dette skyldes, at det var en væsentlig mangel, at der under IAS 17 ikke blev indregnet aktiver og passiver for de operationelle leasingaftaler. Denne væsentlige mangel bekræftes af interviewpersonerne i denne rapport.

Ligeledes vurderer jeg, at nytteværdien overgår omkostningerne, hvis der isoleret set fokuseres på nytteværdien for de almindelige regnskabsbrugere. For disse brugere, er der under IFRS 16 et væsentligt mere retvisende billede af virksomhedens leasingaktiviteter.

I relation til ekspertbrugerne informationsbehov vurderer jeg, at omkostningerne overgår nytteværdien. Dette skyldes, at virksomhederne har brugt væsentlige ressourcer på IFRS 16, mens ekspertbrugerne stadigvæk foretager justeringer, og har svært ved at forholde sig til visse elementer under IFRS 16 som f.eks. ledelsens estimat på leasingperioden.

For regnskabsaflæggerne vurderer jeg, at omkostningerne overgår væsentligt nytteværdien. Selvom de erkender, at der er sket en forbedring af kvaliteten i den finansielle rapportering, bruges IFRS 16 ikke til forretningsdelen.

KAPITEL 6 - LITTERATURLISTE & BILAG

Faglitteratur

Andersen, I. (2019). *Den Skinbarlige virkelighed*. Frederiksberg: Samfundslitteratur

Fedders, J., Steffensen, H & Lassen K. (2021). *Årsrapport efter de Internationale Regnskabsstandarder*

International Accounting Standards Board. (2022). *IFRS® Standards Required 1 January 2022*

Deloitte, Audit & Assurance. (2019). *IFRS - Introduktion til de internationale standarder*

EY. (2021/22). *Indsigt i årsregnskabsloven - EY's praktiske guide til forståelse af loven*

PwC. (2023). *Regnskabshåndbogen 2023 - Overblik, inspiration og viden*

Internationale regnskabstandarder

IAS 17 (2005) - leases

IFRS 16 (2019) - leases

IFRIC 4 - Determining whether an Arrangement contains a Lease

Faglige rapporter og publikationer

International Accounting Standards Board. (2016). *Effect Analysis - International Financial Reporting Standard® - IFRS 16 Leases*

International Accounting Standards Board. (2016). *Project Summary and Feedback Statement - IFRS 16 Leases*

International Accounting Standards Board. (2009). *Discussion Paper DP/2009/1 - Leases, Preliminary Views*

International Accounting Standards Board & Financial Accounting Standards Board. (2011).
Comment letter summary - main issues, Leases

Undervisningsmateriale fra AAU forelæsninger

Kellmer, Peter Thor. (2021). *Lektion 1 - indledning til ekstern rapportering - del 1*

Kellmer, Peter Thor. (2021). *Lektion 1 - indledning til ekstern rapportering - del 2*

Kellmer, Peter Thor. (2021). *Leasing og investeringsaktiver*

Bilag

Bilag 1: Interview med Tonny Søgaard

Bilag 2: Interview med Jacob Pedersen

Bilag 3: Interview med Jan Fedders